

T.C.

HİTİT ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİNDE TEMEL
PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARININ VE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE
İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

İzel ŞİRİN

Çorum-2023

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİNDE TEMEL PSİKOLOJİK
İHTİYAÇLARININ VE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN
TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

İzel ŞİRİN

**Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

TEZ DANIŞMANI

Dr. Öğr. Üyesi Çisem ÜNLÜ

Çorum 2023

KABUL ONAY

İzel ŞİRİN tarafından hazırlanan “Lise Öğrencilerinin Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlarının ve Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” adlı tez çalışması 17/01/2023 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

(Dr. Öğr. Üyesi Levent CEYLAN)*

(Dr. Öğr. Üyesi Çisem ÜNLÜ)**

(Dr. Öğr. Üyesi Abdulkemim ÇEVİKER)

Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../..... tarih ve sayılı kararı ile’ın Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans derecesi alması onanmıştır.

(İmza)

Prof. Dr. Muhammed Asif YOLDAŞ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını beyan ederim.

(İmza)

İzel ŞİRİN

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİNDE TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARININ VE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ

İzel ŞİRİN

0000-0003-2270-1505

HİTİT ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Yüksek Lisans Tezi

Ocak 2023

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçları ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasındaki ilişkinin tespit edilmesidir. Araştırmanın evreni Çorum ili Alaca ilçesinde üç farklı genel müdürlüğe bağlı (Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Dini Öğretim Genel Müdürlüğü) öğrenim gören 1343 öğrenciyi kapsamaktadır. Araştırmanın örneklemini ise ($N_{\text{erkek}} 472=N_{\text{kadın}} 616$) 1088 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama araçları; 'Sosyo-Demografik Bilgiler', Güllü ve Güçlü (2009) tarafından hazırlanan 'Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği' ve Lachopoulos vd. (2011) tarafından hazırlanan Turkey vd. (2019) tarafından Türkçeye uyarlanan 'Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği' olmak üzere anket kullanılmıştır. Uygulanış biçimi olarak yüz yüze yöntemi ile veriler toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 26 paket programı kullanılmıştır. Araştırmadaki ölçekler ve boyutlarının, demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit edebilmek amacıyla T-Testi ve Anova analizi kullanılmıştır. Anova analizi sonucunda anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için Tukey Testi yapılmıştır. Temel psikolojik ihtiyaçlar ve alt boyutları ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasındaki ilişkinin tespit edilebilmesi amacıyla Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Bağımsız değişkenin (Temel psikolojik ihtiyaçlar) bağımlı değişken (Beden eğitimi dersine yönelik tutum) üzerindeki etkisini tespit edebilmek amacıyla basit regresyon analizi yapılmıştır. Ayrıca Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği 'ne ait alt boyutları beden eğitimi dersine yönelik tutum üzerindeki etkisini tespit edebilmek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Verilerin analizinde

anlamlılık düzeyi için %95 güven aralığı ($p<,05$) kullanılmıştır. Sonuç olarak; temel psikolojik ihtiyaçlar ile beden eğitimi dersine yönelik tutum açısından, temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi arttıkça beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyi de artış göstermektedir. Temel psikolojik ihtiyaçların beden eğitimi dersine yönelik tutumlara etkisi yaklaşık %19'unu açıklamaktadır. Temel psikolojik ihtiyaçları alt boyutlarının ise beden eğitimi dersine yönelik tutumlara etkisi yaklaşık %23'ünü açıklamaktadır.

Anahtar Kavramlar: Beden Eğitimi ve Spor, Psikolojik İhtiyaç, Lise Öğrencileri

Bilim Kodu: 130105

**AN INVESTIGATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS' BASIC PSYCHOLOGICAL NEEDS IN
PHYSICAL EDUCATION AND THEIR ATTITUDES TOWARDS PHYSICAL EDUCATION
COURSE**

İzel ŞİRİN

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2270-1505>

HİTİT UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL

Master of Science Thesis

January 2023

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the relationship between students' basic psychological needs and attitudes towards physical education course. The population of the study includes 1343 students studying in Alaca district of Çorum province under three different general directorates (General Directorate of Secondary Education, General Directorate of Vocational and Technical Education, General Directorate of Religious Education). The sample of the study consists of 1088 students (Male 472=Female 616). Simple random sampling method was used in the study. Data collection tools were 'Socio-Demographic Information', 'Attitude Scale towards Physical Education Course' prepared by Güllü and Güçlü (2009) and 'Basic Psychological Needs Scale in Physical Education' prepared by Lachopoulos et al. (2011) and adapted into Turkish by Turkay et al. (2019). The data were collected by face-to-face method. SPSS 26 package program was used to analyze the data. T-Test and Anova analysis were used to determine whether the scales and dimensions in the study differed according to demographic variables. As a result of the ANOVA analysis, Tukey Test was used to determine between which groups there was a significant difference. Pearson correlation analysis was used to determine the relationship between basic psychological needs and their sub-dimensions and attitude towards physical education course. Simple regression analysis was used to determine the effect of the independent variable (basic psychological needs) on the dependent variable (attitude towards physical education course). In addition, multiple regression analysis was performed to determine the effect of the sub-dimensions of the Basic Psychological Needs Scale on the attitude towards physical education course. In the analysis of

the data, 95% confidence interval ($p < .05$) was used for significance level. As a result; in terms of basic psychological needs and attitude towards physical education course, as the level of basic psychological needs increases, the level of attitude towards physical education course also increases. The effect of basic psychological needs on attitudes towards physical education course explains approximately 19%. The effect of the sub-dimensions of basic psychological needs on attitudes towards physical education course explains approximately 23%.

Key Terms: Physical education and sports, attitude, psychological need, high school students

Science Code: 130105

TEŞEKKÜR

Lise öğrencilerinin beden eğitiminde temel psikolojik ihtiyaçlarının ve beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi adlı çalışmamın hazırlanma sürecinde sahip olduğu engin bilgi birikimiyle, tecrübeleriyle bana yol gösteren ve danışmanlık yapan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Çisem ÜNLÜ'ye teşekkür ederim.

Tezimde veri toplama araçlarından birisi olarak kullandığım Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeğinin ortak yazarı olan ve benden desteğini esirgemeyen değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Abdulkerim ÇEVİKER'e teşekkür ederim.

Çorum Alaca Milli Eğitim müdürlüğü başta olmak üzere görev yapmakta olduğum okuldaki değerli idareme, değerli öğretmen arkadaşlarıma, sevgili öğrencilerime vermiş oldukları katkılardan ve göstermiş oldukları anlayıştan dolayı teşekkür ederim. Ayrıca veri toplama sürecinde anketlerin uygulandığı liselerde görev yapan değerli idarecilere, değerli öğretmenlere ve sevgili öğrencilere teşekkür ederim.

Hayatım her anında maddi manevi desteğini esirgemediğim yanımda olan, bugünlere gelmemde en büyük paya sahip olan kıymetli ailemin üyeleri kardeşim İrem ÇETİN'e, annem Emine ÇETİN'e ve babam Kemal ÇETİN'e teşekkür ederim.

Yüksek lisans ders ve tez dönemi boyunca bana en büyük desteği veren, beni yüreklendiren ve daima benim yanımda olan eşim Osman ŞİRİN'e sonsuz teşekkürler...

İzel ŞİRİN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xv
GİRİŞ.....	1

1. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

1.1. Araştırmanın Amacı.....	3
1.2. Problem cümlesi.....	3
1.2.1. Alt problemler.....	3
1.3. Hipotezler (Denenceler).....	4
1.4. Sayılıtlar.....	6
1.5. Sınırlılıklar.....	6

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Spor.....	7
2.2. Beden Eğitimi.....	9
2.3. Beden Eğitimi ve Spor.....	10
2.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni.....	14
2.4.1. Beden eğitimi öğretmeni özel alan yeterlikleri.....	14
2.5. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının Uygulanması.....	18

	Sayfa
2.5.1. Öğretim programının özel amaçları	18
2.5.2. Öğretim programının alana özgü becerileri.....	19
2.5.3. Öğretim programının uygulanmasında dikkat edilecek hususlar.....	19
2.5.4. Öğretim programının kazanım sayısı ve süre tablosu (MEB Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Ortaöğretim Programı, 2018).....	20
2.6. Okul Türleri.....	21
2.7. İhtiyaç Kavramı	22
2.7.1. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı.....	23
2.7.2. David Mc Cleland'ın başarı ihtiyacı kuramı.....	24
2.7.3. Clayton Alderfer'in ihtiyaçlar kuramı	25
2.7.4. Öz belirleme kuramı (temel psikolojik ihtiyaçlar)	25
2.8. Tutum	27

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	30
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	30
3.3. Veri Toplama Süreci	30
3.4. Veri Toplama Araçları.....	31
3.4.1. Sosyo-demografik bilgiler.....	31
3.4.2. Temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeği.....	31
3.4.3. Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçeği.....	32
3.5. Veri Değerlendirme Süreci.....	32

4. BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Öğrencilere Yönelik Özelliklerin Belirlenmesine Yönelik Bulgular	34
4.1.1. Öğrencilerin demografik özelliklerine yönelik bulgular	34
4.1.2. Öğrencilerin spora yönelik özelliklerine yönelik bulgular.....	35

4.1.3. Öğrencilerin ailelerine yönelik bulgular	35
4.2. Güvenirlilik Analizleri.....	36
4.3. Araştırma Ölçeklerine Yönelik Tamamlayıcı Bulgular	36
4.4. Araştırma Ölçekleri ile Demografik Özelliklerin Karşılaştırılması.....	37
4.4.1. Araştırma ölçekleri ile cinsiyet karşılaştırılması	37
4.4.2. Araştırma ölçekleri ile okul türü karşılaştırması	38
4.4.3. Araştırma ölçekleri ile sınıf karşılaştırması	39
4.4.4. Araştırma ölçekleri ile yaş karşılaştırması	40
4.5. Araştırma Ölçekleri ile Öğrencilerin Sporla İlgili Özelliklerinin Karşılaştırılması	42
4.5.1. Araştırma ölçekleri ile hazırlık kurslarına gitme karşılaştırması	42
4.5.2. Araştırma ölçekleri ile okul dışı egzersiz yapma karşılaştırması.....	43
4.5.3. Araştırma ölçekleri ile bir kulüpte spor yapma karşılaştırması.....	44
4.5.4. Araştırma ölçekleri ile okul sporlarında lisans sahipliği karşılaştırması	46
4.6. Araştırma Ölçekleri ile Öğrenci Aileleri ile İlgili Özelliklerin Karşılaştırılması	47
4.6.1. Araştırma ölçekleri ile kardeş sayısı karşılaştırması	47
4.6.2. Araştırma ölçekleri ile anne eğitim düzeyi karşılaştırması	48
4.6.3. Araştırma ölçekleri ile baba eğitim düzeyi karşılaştırması	49
4.7. Temel Psikolojik İhtiyaçlar ile Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Arasındaki İlişki	49
4.8. Temel Psikolojik İhtiyaçların Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi	50

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

5.1. Tartışma.....	53
SONUÇ VE ÖNERİLER	59
KAYNAKÇA	62
EKLER	69

	Sayfa
EK-1. Kişisel Bilgi Formu.....	71
EK-2. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği.....	72
EK-3. Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği.....	73
EK-4. Anket Kullanım İzni.....	74
EK-5. Etik Kurul Onayı.....	76
EK-6. MEB Araştırma İzni.....	77
EK-7. Özgeçmiş.....	78

TABLULAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
Tablo 3.1. Asgari Örneklem Büyüklüğü Sayısı	30
Tablo 3.2. Normallik Dağılım Sonuçları	32
Tablo 4.1. Demografik Özelliklere Yönelik Bulgular.....	34
Tablo 4.2. Öğrencinin Spora Yönelik Bulguları.....	35
Tablo 4.3. Öğrenci Aileleri ile İlgili Bulgular	35
Tablo 4.4. Güvenirlilik Analiz Sonuçları.....	36
Tablo 4.5. Aralıtırma Ölçekleri ve Alt Boyutlarına Yönelik Tanımlayıcı Bulgular	37
Tablo 4.6. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Cinsiyet Karşılaştırması.....	37
Tablo 4.7. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Okul Türü Karşılaştırması.....	38
Tablo 4.8. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Sınıf Karşılaştırması	39
Tablo 4.9. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Yaş Karşılaştırması	41
Tablo 4.10. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Hazırlık Kurslarına Gitme Karşılaştırması	42
Tablo 4.11. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Okul Dışı Egzersiz Yapma Karşılaştırması	43
Tablo 4.12. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Bir Kulüpte Spor Yapma Karşılaştırması	45
Tablo 4.13. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Lisans Sahipliği Karşılaştırması.....	46
Tablo 4.14. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları Kardeş Sayısı Karşılaştırması	47
Tablo 4.15. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları Anne Eğitim Düzeyi Karşılaştırması	48
Tablo 4.16. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları Baba Eğitim Düzeyi Karşılaştırması.....	49
Tablo 4.17. Temel Psikolojik İhtiyaçlar ile Beden Eğitimi Dersine Tutum İlişkisi	50
Tablo 4.18. Temel Psikolojik İhtiyaçların Beden Eğitimi Dersine Yönelik.....	51
Tablo 4.19. Temel Psikolojik İhtiyaçlar Alt Boyutlarının Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi.....	51

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2. 1. Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri.....	17
Şekil 2. 2. Öğretmen Yeterlikleri Kullanım Alanları	17
Şekil 2. 3. Ortaöğretim Programının Kazanım Sayısı ve Süre Tablosu.....	20

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
SSPS	Statistical Package for the Social Sciences
GM	Genel Müdürlük
%	Yüzde
f	Frekans
r	Güvenirlilik Katsayısı
p	Anlamlılık değeri
\bar{X}	Aritmetik Ortalama
N	Öğrenci sayısı

GİRİŞ

Bireylerin fiziksel, zihinsel ve ruhsal açıdan sağlıklı olabilmeleri için beslenme ve egzersiz alışkanlıklarına dikkat etmeleri gerekmektedir. Beslenme ve egzersiz kültürü küçük yaşlarda ebeveynler ile oluşmaya başlamaktadır. Bu kültür okullarda beden eğitimi derslerinde yaşanan deneyimler ile devam etmektedir. Bu nedenle beden eğitimi ve spor derslerinin öğrencide spor kültürü oluşması açısından etkisi ve önemi büyüktür (Yavrucu ve Pekel, 2022).

Okul, öğrencilerin beden eğitimi programları yoluyla fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarını etkilemek, sosyo-kültürel yeterlilikleri deneyimlemeleri için fırsat tanımak ve öğrencilerin hem şimdi hem de gelecekte fiziksel aktiviteye katılmalarına yardımcı olmak için önemli bir ortamdır. Okuldaki eğitim sürecinin amacı, öğrencileri sağlıklı ve kaliteli bir yaşam tarzına teşvik etmektir. Bu süreç, öğrencilerin eğitimlerini tamamladıktan ve okuldan mezun olduktan sonra sağlıklarını korumak ve geliştirmek amacıyla düzenli olarak farklı fiziksel aktivite biçimleriyle meşgul olabilmeleri gerektiği anlamına gelmektedir (Tomik vd., 2012). Beden eğitimi, çoğu çocuğa ulaşma potansiyeline sahip olduğundan, öğrencilerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarını etkilemek için önemli bir araçtır (McKenzie, 2003). Bazı öğrenciler için beden eğitimi, fiziksel aktivite yaptıkları tek yerdir (Gallahue ve Donnelly, 2003).

Beden eğitime yönelik tutum, üç ana nedenden dolayı araştırmacıların uzun süredir ilgilendiği bir konu olmuştur. Birincisi, çocukların tutumlarını nasıl oluşturduklarını anlamak ve onların beden eğitime yönelik eğilimlerini geliştirmek için kilit bir araç gibi görünmesidir (Subramaniam ve Silverman, 2007). İkinci; bu tutumların iyi anlaşılması beden eğitimini çocuklar için daha değerli bir deneyim haline getirmek için kullanılabilmesi ve bunu yaparken daha iyi fiziksel eğitilmiş bireyler yetiştirmeye yardımcı olabilmesidir (Graham vd., 1998). Üçüncüsü, beden eğitime yönelik iyi tutumları teşvik etmek, çocuklar ve gençler arasında aktif bir yaşam tarzını teşvik etmede önemli bir bileşendir (Ennis, 1996). Sonuç olarak beden eğitimi programlarının önemli amaçlarından birisi olumlu tutumların geliştirilmesi olmuştur (Silverman, 2005).

Beden eğitiminde fiziksel aktiviteye yönelik olumlu tutumların oluşması, uluslararası düzeyde gençler arasında fiziksel hareketsizlikteki artış göz önüne alındığında daha da önem kazanmaktadır (McKenzie, 2003). Beden eğitimi sayesinde çocuklar ve gençler eğlenceli fiziksel aktivitelere dahil edilerek, onlara uygun fiziksel aktiviteyi geliştirmek ve sürdürmek ile ilgili beceriler öğretilerek gelecek nesil yetişkinlerin bu kadar hareketsiz kalmaktan kaçınması sağlanabilir. Yani beden eğitimi insanların tutumlarının, fiziksel aktiviteye katılma isteklerinin oluşumunda kilit etkiye sahiptir (Hagger vd., 2002).

Tutum; sosyal olarak önemli nesnelere, gruplara, olaylara veya sembollere yönelik inançların, duyguların ve davranışsal eğilimlerin kalıcı bir organizasyonu olarak tanımlanır (Hogg ve Vaughan, 2005) Tutum; belirli bir fikir, nesne, kişi veya duruma karşı olumlu veya olumsuz tepki vermeye hazır olma veya hazır olma eğilimidir (Mika, 1998). Kişinin fikir ve inançlarını

kapsar ve deneyimlerine dayanır. Tutumlar genellikle bir şekilde başkalarıyla olan etkileşimle ilgili olduğundan, bilişsel ve sosyal psikoloji arasında önemli bir bağlantıyı temsil ederler ve çoğu öğrenme, tutumların edinilmesini veya değiştirilmesini içermektedir. Tutumların gençlerin beden eğitimi derslerine katılma istekleri üzerinde doğrudan bir etkisi olduğu gösterilmiştir (Papaioannou ve Theodorakis, 1996). Beden eğitimi konusunda olumlu tutumları olan gençler daha aktiftirler ve okulda beden eğitimi derslerine katılmada daha isteklidirler (Sollerhed vd., 2005).

Öğrenciler beden eğitimi ortamına, konuya yönelik inançlarına ve duygularına bağlı olarak farklı tutumlarla girebilmektedirler. Tutumdaki bu farklılık, beden eğitimi dersleri, beceri düzeyi, cinsiyet, sınıf düzeyi, sosyal sınıf, etnik köken ve engellilik konusundaki önceki deneyimlere bağlanabilir (Biddle ve Mutrie, 2007).

Beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin tutumları kadar onların psikolojik ihtiyaçlarının da karşılanması önemlidir. Temel psikolojik ihtiyaçlar; özerklik, yeterlilik ve ilişkidir. Özerklik ihtiyacı, irade ve psikolojik özgürlüğü deneyimleme ihtiyacı olarak tanımlanmış olup gerçek benlikten kaynaklanan kendini onaylayan davranışı ifade etmektedir. Yetkinlik ihtiyacı, genellikle sosyal çevre ile etkileşim yoluyla ustalığı deneyimleme ihtiyacı olarak adlandırılır. İlişkililik; başkalarıyla bağlantılı hissetme, önemsenme ve önemli kişilerle bir aidiyet duygusu yaşama ihtiyacıyla ilgilidir. Bu üç psikolojik ihtiyaç; otonom motivasyon için temel olarak kabul edilir ve insan gelişiminin tüm aşamalarında ve tüm bağlamlarda motive edilmiş davranış, öğrenme, gelişme ve psikolojik büyüme için evrensel, organizmaya dayalı, birbirine bağlı gereklilikleri oluşturur. Temel ihtiyaçların karşılanması, okullarda öğrencilerin bütüncül gelişimi için önemlidir. Öğrenme ve eğitim çıktıları üzerinde etkileri olabilir. Okul, çocukların ve gençlerin yaşamlarında önemli bir yere sahiptir (Ryan ve Deci, 2017).

1. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

1.1. Araştırmanın Amacı

Öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçları ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasındaki ilişkilerin ve yordayıcı özelliklerin tespit edilmesidir. Demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğinin ve ilişkisinin tespit edilmesidir.

1.2. Problem cümlesi

Temel psikolojik ihtiyaçların, beden eğitimi dersine yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?

1.2.1. Alt problemler

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin eğitim gördükleri okul türüne göre farklılık göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin sınıfına göre göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin hazırlık kursuna gitme durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, okul dışı egzersiz yapma durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, bir kulüpte spor yapma durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, okul sporlarında lisans sahipliğine durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin kardeş sayısına göre farklılık göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, anne eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, baba eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Temel psikolojik ihtiyaçlar ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Temel psikolojik ihtiyaçların, beden eğitimi dersine yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?

1.3. Hipotezler (Denenceler)

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin eğitim gördükleri okul türüne göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin eğitim gördükleri okul türüne göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin sınıfına göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin sınıfına göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin yaşlarına göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin hazırlık kursuna gitme durumuna göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin hazırlık kursuna gitme durumuna göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, okul dışı egzersiz yapma durumuna göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, okul dışı egzersiz yapma durumuna göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, bir kulüpte spor yapma durumuna göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, bir kulüpte spor yapma durumuna göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, okul sporlarında lisans sahipliğine durumuna göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, okul sporlarında lisans sahipliğine durumuna göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin kardeş sayısına göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin kardeş sayısına göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, anne eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, anne eğitim durumuna göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, baba eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, baba eğitim durumuna göre farklılık göstermemektedir.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçlar ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçlar ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Temel psikolojik ihtiyaçların, beden eğitimi dersine yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H0: Temel psikolojik ihtiyaçların, beden eğitimi dersine yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

1.4. Sayıtlar

Lise Öğrencilerinin Beden “Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlarının ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı tez çalışmamda;

Araştırmaya katılan öğrencilerin seçilen örneklemin araştırma evrenini temsil ettiği varsayılmıştır.

Öğrencilerin kendi rızası ve velilerin öğrenci katılım izni ile örneklem grubuna dahil olarak araştırmaya katıldıkları varsayılmıştır.

Kullanılan ‘Kişisel Bilgiler Formu’, ‘Beden Eğitimi Tutum Ölçeği’ ve ‘Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği’ Çorum İli Alaca ilçesinde öğrenim gören lise öğrencilerinin kişisel bilgilerini, beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını ve beden eğitimi dersindeki psikolojik ihtiyaçlarını tespit edecek soruları içerdiği varsayılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ‘Kişisel Bilgiler Formu’, ‘Beden Eğitimi Tutum Ölçeği’ ve ‘Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği’ sorularını doğru ve içtenlikle yanıtladığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışmada örneklem grubu Çorum ili Alaca ilçesinde lisede öğrenim gören lise öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Spor

Spor, Latince “dağıtmak, birbirinden ayırmak” anlamında kullanılan “disportare” ve “desport” sözcüklerinden türetilmiş olup araştırmacılar tarafından 17. yüzyıldan itibaren sözcüğün ilk harfleri çıkartılarak “sport” olarak kullanılmaya başlanmış etimolojik bir sözcüktür (Şahin, 2009).

Spor, İngiliz soylularının konuşma dilinde eğlence, vakit geçirme manasına gelen, 18 yy. itibari ile İngiltere’de başarımlar, rekabet ve rekor prensiplerini kapsayan yeni bir çeşidi ortaya çıkararak gelişmeye başlamıştır. İngilizlerin spor olarak tanımladığı bu kelime, yenme gibi insan içgüdüsünün doyumunu hedefleyen, belirli ilkelerle gerçekleştirilen, yarışmaya dayalı, toplumsallaştıran, bir araya getiren; fiziki, zihni ve ruhi çalışmaların bütünüdür (Çalgın, 2003).

19. yüzyıldan itibaren tüm dünyada spor olarak kullanılmaya başlanan bu kavram, boş vakitleri değerlendirmek için gerçekleştirilen beden ve zihin eğitimi ile birlikte eğlence sağlayan hareketlerdir. Kavram ve faaliyet şekilleri olarak insanlık tarihi kadar eskiye dayanan spor etkinlikleri, her dönemde çeşitli amaçlar hedeflenerek düzenlenmiştir. Spor etkinliklerine katılanlar bakımından teknik, bedenen ve zihnen bir efor gerektirirken spor etkinliklerini izleyen kişiler bakımından sevinç, coşku ve görsel-işitsel keyif veren bir süreçtir. Spor; insanın bedenini, ruhunu ve zihnini konu alan bilim dallarının da yardımı ile ilerleme sağlayarak, insanın bulunduğu ortamı belirli hedefler içinde nesne kullanılarak ya da nesne kullanmadan, ferdi veya ekip ile yapılan, rekreatif etkinlik olarak ya da meslek olarak, kişinin ruhunu ve vücuduna katkı sağlayan, toplumsallaştıran, ortak bir noktada bir araya getiren, yarışma içeren ve maddi-manevi değerlerde bir araya getiren kavramdır (İnal 2003).

Spor; devinimle gerçekleşen, rekabet barındıran, yarışma olarak uygulanan, ferdi ya da grup olarak gerçekleştirilen, kendine özgü ilkeleri olan ve duyuşsal ve bedensel ilerleme sağlayan, öğretici ve hoşça vakit geçirmeyi sağlayan eylemler olarak ifade edilebilmektedir (Kılıçgil, 1985).

Kabiliyeti öncesinde belirlenmiş ve kabiliyeti çalışmalar ile geliştirilerek meydana gelen faaliyetlerin tamamıdır (Sevim, 1995). Fiziksel, bilişsel ve duyuşsal kabiliyetlere gerek duyan etkinliklere, yarışmaya ve ilkelere dayalıdır (Pala, 2012). Gerçekleştirilen bu hareketler bütününde bireyin yetenekli olması gerektiği üzerinde de durulmuştur.

Spor, kişilere bireysel ya da toplumsal açıdan olumlu yönde birçok fayda sağlar. Bireysel olarak bedenen ve zihnen yarar sağlamayı hedefleyen etkinliklerde ilk adımı birey olarak atmak elzemdir. Bireylerin yapacağı bedensel aktivitelerin devamlılığı sağlıklı bedene ve sağlıklı bir zihne sahip olması açısından olumlu katkıda bulunacaktır (Ağılönü, 2014).

Bireyler; maddi kazanç, sağlık, uğraş, boş zaman aktivitesi, psikolojik rahatlama gibi çeşitli hedeflerle sporun içerisinde bulunabilir. Branşında uzmanlaşmış sporcular çeşitli yarışmalara katılarak hem içinde yaşadığı toplumun, milletin temsilcisi olurken hem de kişisel olarak maddi kazanç elde etmeyi hedefleyebilirler. Sporda yetkinliğe sahip olmayan kimse, uzmanlaşmak adına hamle yapmak, eğlenmek ya da zinde kalmak amacıyla katılım sağlayabilmektedir. Yarışmak; rekabet ve kurallar çerçevesinde bedensel, ruhsal ya da zihinsel olarak etkinliklere katılmak sadece sağlık açısından bir engeli bulunmayan kişiler için değildir. Bunlara katılmaya manisi olan kişilere de yarar sağlayacaktır ve onların uzerinde iyileştirici etkisi de gözlemlenecektir. Spor etkinliklerine katılmak bireylere bedensel katkı sağladığı gibi zihinsel katkı da sağlamaktadır. Gerçekleştirilen faaliyetlerde uzmanlaşma, bir kazanç sağlama hedefi ile değil; fiziksel, ruhsal ve zihinsel unsurları yeniden kazanmak ya da bu unsurların tamamı ile tam bir iyi olma hali amacıyla, kolaylıkla davranan, çabuk, güçlü, performansı normal değerlerin uzerinde olan, olumlu vücut algısı için de gerçekleştirilmelidir. Bunlara ek olarak kişilerin düşünerek, zeka yoluyla ve hayal gücünden yararlanarak görülmeyen yeni bir şey ortaya koymayı, bunu gerçekleştirmeyi, herhangi bir durum karşısında çabuk ve mantıklı düşünüp karar vermeyi sağlamaktadır (Gezinci,2012).

Kişinin günlük yaşantısında yazılı veya yazısız kurallarına titizlik ve özenle uyum sağlamasını, sıkı düzen bir hayat sürdürmesini, ruhsal veya bedensel problemle karşılaştığında kolaylıkla zmesini kolaylaştırır. Spor müsabakaları, dostça ve kardeşçe bir ilişki kurularak farklı milletler arasında gerçekleştirildiğinde devlete maddi anlamda kazanç sağlamaktadır. Kitle iletişim araçları spora yeni bir bakış açısı getirmiştir. Bireylerin zinde kalma, psikolojik açıdan rahatlama, içsel motivasyonu artırmanın yanı sıra milletlerarası galibiyetlerde bireyleri milletçe güdüleyici olmuştur. Spor faaliyetlerinde rol almak medeni birey olabilmenin şartlarındandır (Sunay ve Saracaloğlu, 2003).

Spor, kişinin psikolojik açıdan iyi olmasını sağlarken fizyolojik açıdan ilerlemesinin de daha hızlı tamamlanmasını sağlar. Kişi bu faaliyetlerde gerçekleştirebileceğini görerek ve bunları ortaya çıkararak kendisini keşfetmektedir. Kişinin bulunduğu ortama uyum sağlaması onlarla ilişkilerini kuvvetlendirmektedir. Spor sayesinde kişiler daha fazla insan ile iletişim içerisinde olarak ve boş zamanlarını daha verimli kullanarak farklı konularda da ilerleme sağlamaktadır. Sportif etkinliklerde, galibiyet isteği yarışmadan daha fazla düzenleyici ve kontrol edici olmaktadır. Spordaki kazanma arzusu kötü bir rekabetten daha öte dengeleyici bir yapı olarak önümüze çıkar. Spor, farklı değerlere ve alışkanlıklara sahip olan insanları bir araya getirerek kişilerin birbirlerine daha hoşgrl ve sevecen yaklaşmasına olanak sağlamaktadır (Durmış, 2015).

Sportif faaliyetler, onları gerçekleştiren bireylerin buldukları farklı yerlerden dolayı orda bulunan diğer insanlarla tanışmasını, etkileşim içerisinde olmasını ve arkadaşça ilişkiler kurmasını sağlamaktadır. Bireyin değerlerinin yanı sıra kozmik açıdan da çeşitli milletlerden insanları tanıma ve arkadaşlık kurmasını da kolaylaştırmaktadır (Oda, 2014).

Sportif faaliyetlerde bulunan insanlar edindikleri bu çevre sayesinde kişisel birikimlerine katkı sağlama imkanları bulmaktadır. Çocuklarda ve gençlerde yanlış ya da yetersiz beslenme, sigara, alkol gibi yasaklı maddelerin kullanımının yaygın olduğu bu dönem ebeveynler için de zor olmaktadır. Bu alışkanlıkların edinildiği ortamlardan çocuklarını uzak tutmak açısından sportif faaliyetler ebeveynlere fayda sağlamaktadır ve çocukları bu olumsuz davranışları edinmekten korumaktadır (Erciş, 2012).

Birçok faydasının yanında spor, çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine olanak sağlamaktadır. Yaşamın ilk aşamalarından başlayarak ileriki yaşlarda da çocuğa kazandırılmak istenen bilgi ve beceriler, sporla iyi vakit geçirerek ve eğlenerek verilebilmektedir. Eğitim-öğretim veren kurumlarda da bu etkinlikler ile çocuklara ve gençlere nizam ve sistemle ilgili yazılı veya yazısız ilkelere titizlik ve özenle uyum becerisini vermek mümkündür. Spor çocukların yaşamına ne kadar erken girerse onların yaşamında bu kazanımların sürekliliğini sağlamak o denli kolaylaşmaktadır. Böylece bu farkındalığa sahip, bu etkinliklere zaman ayıran ve emek veren kuşaklar yetişecektir (Aydemir, 2014).

Sporun çocuklara kazandırmış olduğu anlayışlar ve beceriler çocukların hayata daha pozitif bakmalarını ve daha kaliteli yaşam sürdürmelerini sağlamaktadır. Kişinin yaşantısı boyunca bu bakış açısını devam ettirmesi amaçlanmaktadır (Doğduay, 2013).

Her çocuk kendisine uygun herhangi bir spor dalında başarılı olabilmektedir. Bu bağlamda, uygun spor dalını bulmak için çocuklara zaman ayrılmalıdır (Gül, 2011).

2.2. Beden Eğitimi

Beden eğitimi kavramı, geçmişten günümüze gelene kadar birçok şekilde nitelendirilmiştir. Geçmişte bedenin egzersizi olarak görülürken, son zamanlarda hareket eğitimi olarak karşımıza çıkmaktadır (Grössing, 1991).

Beden eğitimi; kişinin bilerek ve isteyerek, uygun öğrenme metotlarını kullanarak, bedensel ve psikolojik özelliklerini ilerlettiği ve bunu hayatında kullandığı bir yolculuktur (Sarıalp, 1990).

Beden eğitimi; kişinin bedenlen, zihnen ve ruhen tam bir iyi olma haline sahip olmak ve bunu sürdürmek, hoşça vakit geçirmek, bedensel kabiliyetlerine katkıda bulunmak amacıyla yapmış olduğu hareketlerin tamamıdır. Bu hareketler, bulunduğu ortamın şartlarından da etkilenecek değişiklik gösterebilmektedir (İnal, 2003).

Beden eğitimi; kişinin vücudunun büyüme ve gelişimine olumlu etki eden, kişiye sadece bedenlen değil zihinsel, psikolojik açıdan da katkı sağlayan fiziki hareketlerden oluşmaktadır (Ünlü ve Aydos, 2007).

Beden eğitimi, bireyin her anlamda iyi olmasını ve bunu sürdürmesini sağlarken işlerinden arta kalan zamanı daha verimli hale getirmesini sağlamaktadır. Kişinin bedenini eğitmesi, gerekli bilgi, becerileri öğrenmesi ya da bunları öğrenmek için çaba harcaması doğrultusunda güzel ve kaliteli bir yaşantı hedeflenmektedir. Beden eğitiminin yararları sadece bireysel açıdan düşünülmemelidir. Endüstriyel ve teknolojik evölüsyon ile birlikte birtakım sıkıntı ve güçlükler meydana gelmektedir. Beden eğitimi, bu sıkıntı ve güçlüklerle karşı insanları bir araya getirmektedir. Beden eğitiminde, etkileşim ve iletişim halinde olunması, birbirleriyle toleranslı, ölçülü, tutarlı, özenli ilişkiler kurulması toplulukta bir arada yaşamakta olan bireylere iyi bir hayat ve gelecek yaşama imkânı sunmaktadır. Bu yönden ele alındığında, beden eğitimi çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için bir araçtır (Baykoçak, 2002).

Özetle 1890'lar ve 1950'ler arasında fiziksel kültür terimi olarak kullanılan beden eğitimi kavramı, egzersiz sistemlerinin salt hareketlerden daha fazlasını, bunun yanı sıra kültürü, bilgiyi ve daha geniş bireysel ve sosyal uygulamaları içerisinde barındıran davranışların tamamıdır (Kirk, 1992).

2.3. Beden Eğitimi ve Spor

Bazı ülkelerde (Avustralya, Yeni Zelanda, Fransa ve İsveç gibi) spor ve beden eğitiminin aynı anlamda kullanıldığı görülmektedir. Beden eğitimi ve sporun eş anlamlı olmadığı ülkelerde ise hem beden eğitimi mesleği içerisinde bulunan insanlar hem de başka meslek gruplarında (birçok politikacı ve medya dahil) bulunan insanlar için beden eğitimi ve spor aynı anlamda kullanılmaktadır (Lyle, 2002).

Beden eğitimi ve sporun aynı olarak görülmesinin nedenleri arasında, birçok ortaokul beden eğitimi ve spor müfredatında rekabetçi takım oyunlarının (özellikle istila oyunlarının) baskın olması, bir okulun beden eğitimi programının başarısının okullar arası spor müsabakalarında spor takımlarının başarısı üzerinden yorumlanması, müfredat programı yerine ders dışı sportif etkinliklerin göz önünde bulundurulması, gerek beden eğitimi öğretmenlerinin gerekse herhangi bir branşın antrenörünün beceriyi öğretirken aynı yöntem ve teknikleri kullanması vardır (Capel ve Blair, 2012).

Ancak birçok insan için 'beden eğitimi' ve 'spor' kavramları anlamca farklıdır (Donaldson, 2015).

Beden eğitimi ve sporun gençlerin genel gelişimi için önemli olduğu uzun süredir tartışılmaktadır ve gençlerin öğrenme deneyimlerinde temel bir unsur olarak görülmektedir. Spor, yetişkinlerin ve gençlerin katılabileceği bir dizi fiziksel aktiviteyi kapsar. Beden eğitimi, öğrenmeyi esas almaktadır. Beden eğitiminde çocuğun gelişimine katkı sağlayarak, farklı spor

aktiviteleri ile ilgili özel bilgi, beceri ve anlayış geliştirerek fiziksel yeterliliği oluşturmaktadır (Bailey, 2006).

Spor, yetişkinlerin ve gençlerin katılabileceği bir dizi fiziksel aktiviteyi kapsar. Beden eğitimi ise fiziksel olan bir öğrenme sürecidir. Bu sürecin amacı, fiziksel yeterliliği teşvik etmek için özel bilgi, beceri ve anlayış geliştirmektir. Farklı spor aktiviteleri bu öğrenme sürecine katkıda bulunabilir. Gerçekleştirilen öğrenme ile spora katılım sağlanmaktadır. Bununla birlikte, beden eğitiminde odak noktası, faaliyetten ziyade çocuğa ve çocuğun gelişimine katkı sağlamaktır (Donaldson, 2015)

Spor politikasındaki tartışmalar “beden eğitimi” ve “spor” topluluklarının ayrı alanlarda faaliyet gösterdiğini ortaya koymaktadır. Beden eğitiminde amaçlar gerçekleştirilirken spor politikalarına dayalı olarak, spor temelli ya da spor tekniğine dayalı öğretim gerçekleştirildiği halde ayrı değerlendirilmesi şaşırtıcıdır. Beden eğitimi ve spordaki benzerlikler farklılıklardan daha çok önem taşımaktadır. Beden eğitimi ve spor gençlerin yaşamları boyunca boş zamanlarında ve daha uzun vadede aktif olmaları için önemli bir araçtır (Kirk, 2010).

Beden eğitimi ve spor her zaman eğitim değerinden yoksun, önemsiz bir arayış olarak görüldüğü için akademik eğitim idealine katkıda bulunduğu iddiasında mücadele etmek durumunda kaldı (Stolz, 2014).

Beden eğitimi ve spor, bazı çocukların ve gençlerin fiziksel aktiviteye katılmaları, fiziksel aktivite hakkında bilgi edinmeleri veya farklı aktiviteler tanımları için tek fırsat olabilirken bazı çocuklar veya gençler için ise hem okul içinde hem de dışında fiziksel aktivitelerinin, spor deneyimlerinin yalnızca bir parçasıdır. Beden eğitimi ve spor, çocuk ve gençlerin spora erişimini kolaylaştırırken daha fazla çocuk ve gencin fiziksel olarak aktif olmalarını sağlamaktadır.

Bu tartışmanın neresinde duruyorsunuz? Hangi görüşe bakılırsa bakılsın, beden eğitimi her zaman çok sayıda sporu bünyesinde barındırmıştır. Bu nedenle, birbirleriyle ilişkilidirler. Beden eğitimi spora katkıda bulunur ve bunun tersi de geçerlidir. Örneğin beden eğitimi, spora katılmak için temel motor becerilerin temelini oluşturur. Birçok çocuk ve genç için okul beden eğitimi, spor faaliyetlerine giriş ve katılmayı öğrenme fırsatı da dahil olmak üzere, fiziksel alanda çalışacakları ilk ve bazıları için tek yerdir. Bu nedenle, beden eğitimcileri bu konuda yapılan iddiaların akademik anlamda diğer konulara göre daha az gerekli olduğunu kabul etmek zorunda kaldıklarını sürekli olarak hissetmişlerdir. İngilizce, gençlerin dil kullanma yeteneğini geliştirir, matematik sayıları kullanmalarını, tarih geçmişi anlamalarını ama beden eğitimi, spor becerilerini geliştirmenin ötesinde ne yapar?

Beden eğitimi ve sporun fiziksel aktiviteye katılım seviyelerinde, obezite seviyelerinde, uluslararası spor sahalarındaki sıralamalarda ve uyuşturucuya bağlı sağlık ve suç istatistiklerinde iyileşmeler sağlaması bekleniyor! Bu görüşe göre beden eğitimine katkı sağlayabilmek için sporun (beden eğitimi müfredatındaki diğer etkinliklerle birlikte) öğrenme

potansiyeline göre seçilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, sporun müfredatı dahil edilmesiyle sağlanan öğrencilerin eğitim deneyimlerinin açıkça tanımlanması, geliştirilmesi ve öğrencilerin farkındalığına sahip olmaları gerekmektedir (Capel ve Blair, 2012).

Beden eğitimi ve spor uzun zamandır “karakter gelişiminin” yanı sıra sorunlu genç gruplarıyla başa çıkmak için uygun bir araç olarak görülüyor (Coalter, 2007).

Beden eğitimi ve spor yoluyla çocuklar sadece fiziksel yeteneklerini geliştirmezler daha da önemlisi duygusal olarak da gelişirler. Beden eğitimi ve spor onlara akranlarıyla yapılandırılmış bir ortamda ilişki kurma fırsatı sunar. Bir ekibin parçası olarak başkalarıyla nasıl çalışılacağını öğrenmek ve kendileri hakkında bilgi edinmelerini ve eğlenmelerini sağlamaktadır. Böylece ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı olduklarını düşünmelerini ve özgüvenlerini geliştirmelerini sağlamaktadır. Beden eğitimi ve sporun çocuklara ve gençlere önemli etkilerinin olduğu son yıllarda giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Daha da önemlisi öğretmen ve çocuklarla çalışan profesyonellerin gözlemleri gösteriyor ki okullarda beden eğitimi ve sporun sadece çocukların öğrenimini ve akademik ilerlemesini değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişimlerini de sağladığı büyük ölçüde kabul edilmektedir. Spor, İngiltere'deki Ulusal Beden Eğitimi Müfredatı ve dünyadaki diğer beden eğitimi müfredatları içinde uzun zamandır eğitimin ve beden eğitiminin ayrılmaz bir parçası olmuştur (Lawson, 2018).

Beden eğitimi ve spor, bir dizi değerli eğitim deneyimi sunabilir. Kasıtlı olarak geliştirilip geliştirilmediğine bakılmaksızın öğrenme sürecini destekleyen ve eğitim sonuçlarını içeren yararlı bir araçtır (Green, 2008).

Okullardaki öğrenme ortamlarının yapılandırılmasını ve beden eğitiminin çocuklarda akademik ilerlemeyi nasıl destekleyebileceğine ve duygusal refahlarını nasıl destekleyebileceğine verilen özel vurguyu inceledikten sonra, dijital teknolojinin hayatlarında oynadığı önemli etkiyi de dikkate almak gerekmektedir. Günümüzde birçok çocuk zamanlarının çoğunu televizyon izleyerek, bilgisayar oyunları oynayarak ve akıllı telefon kullanarak geçirmekte ve bunun sonucunda birçoğu yeterli fiziksel egzersize sahip olamamaktadır (MacBlain vd., 2017).

Çocukların hayatlarındaki bu dijital varlık tipik olarak doğumdan önce bile anne ve babaların bebeklerinin ultrason görüntülerini kendi arkadaşlarıyla, akrabalarıyla paylaşmaları ve hatta görüntüleri sosyal medya sitelerinde yayınlamaları ile başlamaktadır. Çoğu çocuk artık çok sayıda dijital cihaza sahip evlerde büyümektedir (Gardner ve Davis, 2013).

DfE ve DCMS, (2003)'e göre: kültür, medya ve spor; beden eğitimi ve sporun amaçlarının ve deneyimlerinin tüm çocuklarda geçerli olması, ömür boyu devam edebilecek şekilde alışkanlık haline getirilmesi için öğrenmelerini okuldaki beden eğitimi ve spor müfredatı dışındaki yaşamlarıyla ilişkilendirmenin önemli olduğu öne sürülmektedir (Capel ve Blair, 2012).

Okulda beden eğitimi ve spor, genellikle gençlerin hayatları boyunca boş zamanlarında fiziksel olarak rekreasyona katılımını artıran bir araç olarak görülmektedir (Coalter, 2007).

Beden eğitimi ve spor, çocukların katılmış oldukları aktivitelerde yapabildiklerini veya yapamadıklarını görerek kendisi ve vücudu ile ilgili bilgiye sahip olmalarını kolaylaştırmaktadır. Yapabildiklerini görerek bunu kullanma ve geliştirme fırsatı sağlamaktadır. Kaliteli hayat sürdürmek için ihtiyacı olan bilgi, tutum ve deneyim kazanma şansı elde etmektedir (Özmen, 1999).

Beden eğitimi ve sporu fiziksel açıdan ele aldığımızda, çocuğun hareket etmesini sağlayan organ ve uzuvların daha güçlü olmasını, vücudundaki büyüme ve gelişmenin daha hızlı ve sağlıklı olmasını sağlamaktadır. Çocuk, planlı ve programlı yaptığı esneklik, çabukluk, kuvvet ve dayanıklılık gibi temel becerilerinin de gelişmesini sağlamaktadır (Gökmen, 1988). Çocuğun, akranlarından daha düşük vücut kütle indeksine sahip olması, katıldığı etkinliklerde akranlarının gerisinde kalmasına sebep olmaktadır. Bu durum, çocuğun akranlarının oluşturduğu topluluğun dışında kalmasına sebep olabilmektedir (Yavuzer, 1999).

Beden eğitimi ve sporu zihinsel açıdan ele aldığımızda; Farklı fiziksel aktivitelerin yapılması zihinsel olarak çocukların analitik düşünebilme, dikkatlerini belirli bir noktaya verebilme, bununla birlikte; karmaşık durumları çözebilme, doğaçlama ve olaylara hikâye uydurma yeteneğini geliştirmektedir (Tamer ve Pulur, 2001).

Beden eğitimi ve sporu duygusal ve toplumsal açıdan ele aldığımızda; beden eğitimi ve spor faaliyetleri sosyal birer tecrübedir. Bu aktivitelere katılan çocuk, kendini tanıma ve tanıma, hislerini paylaşma, sosyal çevre edinme şansı elde etmektedir (Tamer, 1988).

Büyüme döneminde fiziksel aktivitelere katılmak duygusal anlamda kuvvetli, uyumlu, tutarlı, kontrollü, saygılı, ilkelere sadık, toplumsal kimlik oluşturan çocuklar yetişmesini sağlamaktadır (Erkan, 1996).

Çocuğun okulda ve akranları ile birlikte dahil olduğu sporsal aktiviteler çocuğun çeşitli görevler olarak çeşitli tutum ve deneyimler yaşamasını sağlamaktadır (Yetim, 2000).

Toplumsal ve ruhsal kavramları birbirinden ayrı düşünülmemelidir. Ruhsal açıdan sağlıklı kişiler toplumsal açıdan da sağlıklı ilişkiler kurmaktadır. Bedensel etkinliklere katılan çocuklar; mutlu, sosyal, görev bilinci yüksek, yaşadığı sorunların üstesinden kolayca gelebilen sağlıklı ve mutlu birer birey olarak yetişmektedir. Böylece toplumsal açıdan daha sağlıklı ilişkiler kurabilmektedir (Sunay, 2003).

2.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, öğrencilere beden eğitimi ve spor müfredatını sunmaktadır. Farklı fiziksel aktiviteler yapmaları, oyun oynamaları, beceri ve kondisyonlarını geliştirmeleri için fırsat ve zaman tanımaktadır. Öğrencilerin, aktiviteye katılım seviyeleri enerji harcamaları ders içeriğine, derslerin nerede verildiğine ve kimin öğrettiğine göre farklılık gösterir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni, çocukların fiziksel aktiviteleri, fiziksel uygunluk ve motor beceriler açısından yani sınıf öğretmenlerinden daha olumlu sonuçlar üretir (McKenzie vd., 2001).

2.4.1. Beden eğitimi öğretmeni özel alan yeterlikleri

Beden Eğitimi ve Spor dersinde; Talim ve Terbiye Kurulunun 19.01.2018 tarih ve 24 sayılı Kararı ile kabul edilen öğretim programı uygulanır.

MEB, Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Ortaöğretim Programına (2018) göre;

“1-Öğretim Sürecinin Planlama ve Düzenleme

Kapsam:

Bu alan; beden eğitimi dersi öğretim sürecini planlama, amaca uygun olarak ortamlar düzenleme, materyal hazırlama ve kaynaklardan yararlanma uygulamalarını kapsamaktadır.

Yeterlilik:

- Öğretime uygun planlama yapabilme
- Öğretime uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme
- Öğretim sürecine uygun araç-gereç ve kaynakları kullanabilme
- Okul takım çalışmalarını planlayabilme
- Öğretimin amaçlarının gerçekleştirilmesi sürecinde teknolojik kaynakları kullanabilme
- Öğretimde özel eğitime gereksinim duyan ve özel gereksinimli öğrencilere (BEP) yönelik planlamalar yapabilme

2-Fiziksel Performans Geliştirmeyi Sağlama ve Koruma

Kapsam:

Bu alan; öğrencilerin temel ve özelleşmiş hareket becerilerine ulaşmaları, sağlıklı yaşama becerilerine ulaşmaları sağlamaya yönelik etkinlikler düzenleme ve bunları yaşam boyu sürdürebilme becerilerini kapsamaktadır.

Yeterlilik:

- Öğrencilerin temel ve özelleşmiş hareket bilgi ve becerilerini geliştirebilme
- Öğrencilerde düzenli fiziksel etkinlik ve sağlıklı yaşam bilinci oluşturabilme

- Öğrencilerin müsabakalara katılımını ve çalışmalarının yürütülmesini sağlayabilme
- Öğrencileri sağlıklı beslenme konusunda bilinçlendirebilme
- Spor sakatlanmalarında ilk yardım kurallarını uygulayabilme
- Öğrencilerin liderlik, sorumluluk alma, paylaşma ve birlikte iş yapma becerilerini geliştirebilme
- Doğayı tanıma ve çevreyi koruma bilinci oluşturabilme
- Kişisel güvenlik ve kazalardan korunma bilgi ve becerisini kazandırabilme
- Öğrencilere spor ve spor organizasyonları bilinci ve sevgisi kazandırabilme
- Beden eğitimi dersi öğretiminde eğitsel oyunları etkili kullanabilme
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik etkinlik düzenleyebilme

3-Ulusal Bayramları ve Önemine Yaraşır Şekilde Kutlama

Kapsam:

Bu alan; Atatürk'ün beden eğitimine ve spora verdiği değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini yansıtmaya, ulusal bayramları coşkulu ve etkili biçimde kutlama uygulamalarını kapsamaktadır.

Yeterlilik:

- Atatürk'ün beden eğitimi ve sporla ilgili duygu ve düşüncelerini uygulamalarına yansıtabilme
- Ulusal bayramlarda ve özel günlerde sportif etkinlikler yapabilme

4- Gelişim Performansını İzleme ve Değerlendirme

Kapsamı:

Bu alan; beden eğitimi dersi öğretim sürecinde öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerini izleme ve değerlendirme uygulamalarını kapsamaktadır.

Yeterlilik:

- Yapacağı ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme
- Ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme
- Öğrencilerin bedensel gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını
- Yorumlama ve geri bildirim sağlayabilme

5- Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma

Kapsam:

Bu alan; beden eğitimi dersi öğretiminde 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı tören ve organizasyonları başta olmak üzere tüm tören programlarının etkin olarak hazırlanması ve sunulması, ailelerle iş birliği, okulun kültür ve öğrenme merkezi olmasına yönelik uygulamalarını kapsamaktadır.

Yeterlilik:

- Öğrencilerin, fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönden geliştirilmesinde ailelerle ve toplumla iş birliği yapabilme
- Öğrencilerin ve çevrenin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme
- Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonu yapabilme
- Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilme

6- Mesleki Gelişimi Sağlama

Kapsamı:

Bu alan; beden eğitimi sürecini desteklemede öğretmenin mesleki gelişimine yönelik uygulamalarını kapsamaktadır.

Yeterlilik:

- Mesleki gelişimine yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilme
- Liderlik yapabilme”

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri (2017)’ne göre; “Güncellenen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, her bir öğretmenlik alanı için ayrı bir özel alan yeterliği belirlenmesi ihtiyacını ortadan kaldırmak üzere, alan bilgisi ve alan eğitimi bilgisini de içerecek şekilde bütünsel yapıda tek bir metin oluşturulmuştur. Bu nedenle yayımlanmış olan özel alan yeterliklerine ihtiyaç kalmadığından Bakan Oluru ile söz konusu özel alan yeterlikleri yürürlükten kaldırılmıştır.” (Şekil 2.1.).

Alan gözetmeksizin bütün öğretmenleri kapsayarak güncellenen öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri ve öğretmenlik yeterlikleri kullanım alanları şu şekilde belirlenmiştir:

A Mesleki Bilgi	B Mesleki Beceri	C Tutum ve Değerler
A1. Alan Bilgisi Alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahiptir.	B1. Eğitim Öğretimi Planlama Eğitim öğretim süreçlerini etkin bir şekilde planlar.	C1. Milli, Manevi ve Evrensel Değerler Milli, manevi ve evrensel değerleri gözetir.
A2. Alan Eğitimi Bilgisi Alanının öğretim programına ve pedagojik alan bilgisine hâkimdir.	B2. Öğrenme Ortamları Oluşturma Bütün öğrenciler için etkili öğrenmenin gerçekleşebileceği sağlıklı ve güvenli öğrenme ortamları ile uygun öğretim materyalleri hazırlar.	C2. Öğrenciye Yaklaşım Öğrencilerin gelişimini destekleyici tutum sergiler.
A3. Mevzuat Bilgisi Birey ve öğretmen olarak görev, hak ve sorumluluklarına ilişkin mevzuata uygun davranır.	B3. Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme Öğretme ve öğrenme sürecini etkili bir şekilde yürütür.	C3. İletişim ve İş Birliği Öğrenci, meslektaş, aile ve eğitimin diğer paydaşları ile etkili iletişim ve iş birliği kurar.
	B4. Ölçme ve Değerlendirme Ölçme ve değerlendirme, yöntem, teknik ve araçlarını amacına uygun kullanır.	C4. Kişisel ve Mesleki Gelişim Öz değerlendirme yaparak, kişisel ve mesleki gelişimine yönelik çalışmalara katılır.

Şekil 2. 1. Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri

Şekil 2. 2. Öğretmen yeterlikleri kullanım alanları

2.5. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının Uygulanması

2.5.1. Öğretim programının özel amaçları

MEB, Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Ortaöğretim Programına (2018) göre; “Günümüzde beden eğitimi ve spor, yetişmekte olan nesillere fikren ve bedenen sağlık kazandıran bir faaliyet alanı olarak kabul edilmektedir. Beden eğitimi ve spor; eğitim programlarının bütünleyici bir parçası olması nedeniyle öğrencilerin fiziksel aktiviteler aracılığıyla psikomotor, bilişsel, duyuşsal ve sosyal alanda gelişimine, sosyal yaşantısının içinde sporu hayat tarzı hâline getirmesine, okul dışı serbest zamanlarını kültürel ve sportif etkinliklerle değerlendirmesine katkıda bulunur.

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı ile öğrencinin;

- Dünyada ve Türkiye’de sporun tarihsel gelişimi hakkında bilgi sahibi olması,
- Fiziksel etkinliklere katılım yoluyla hareket, bilgi ve becerilerini geliştirmesi ve bu becerileri alışkanlık hâline getirmesi,
- Türk spor tarihinde başarılı olmuş sporcuları tanınması,
- Sportif etkinlikler yoluyla spor kültürü edinmesi, spora özgü kuralları, bilgi ve becerileri uygulayabilmesi ve bu becerileri yaşantısında olumlu olarak kullanabilmesi,
- Engellilerin ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin bedensel, sosyal ve ruhsal olarak gelişmesinde sportif etkinliklerin rolünü ve önemini kavraması,
- Millî bayramların ve kurtuluş günlerinin anlamını, önemini kavraması ve bu kutlamalara katılmaya gönüllü olması,
- Atatürk’ün ve Türk düşünürlerinin beden eğitimi ve spor ile ilgili düşüncelerini özümsemesi,
- Spor organizasyonlarına katılım yoluyla spor bilinci gelişmiş sosyal bireyler olarak yetişmesi,
- Düzenli etkin katılım ile sağlığı güçlendirici bilgi ve becerileri hayatında ve kişisel gelişiminde kullanabilmesi,
- Beden ve ruh sağlığını olumsuz etkileyen alışkanlık ve bağımlılıklardan uzak durması,
- Başkalarının varlığını da kabul ederek onlara karşı her zaman dürüst, saygılı “adil oyun (fair play)” davranışta bulunması ve bunu alışkanlık hâline getirmesi,
- Spor alanında faaliyet gösteren meslek grupları hakkında bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır.”

2.5.2. Öğretim programının alana özgü becerileri

MEB, Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Ortaöğretim Programına (2018) göre;
“Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur.

- Dayanıklılık
- Çabukluk
- Esneklik
- Hareketlilik
- Koordinasyon
- Kuvvet
- Ritim”

2.5.3. Öğretim programının uygulanmasında dikkat edilecek hususlar

MEB, Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Ortaöğretim Programına (2018) göre;

- “Hareket yetkinliği öğrenme alanında yer verilen seçili sporla ilgili kazanımlardaki branşlar; atletizm, badminton, basketbol, bisiklet, bocce, boks, dama, dağcılık, dart, eskrim, futbol, futsal, güreş, halter, halk dansları, hentbol, jimnastik, judo, karate, kayak, masa tenisi, modern danslar, oryantiring, okçuluk, satranç, su doku, su sporları, tenis, trekking, voleybol, yüzme, etnospor branşları vb. olarak belirlenebilir.
- Her sınıf düzeyinde birden fazla branş seçilmeli; öğrencilerin ilgi ve istekleri, öğrencilerin maksimum seviyede katılımının sağlanması gerekliliği de dikkate alınarak yıllık plan yapılmalıdır.
- Yapılacak çalışmanın türü ne olursa olsun çalışmaya aktif katılacak eklem ve kas gruplarına yönelik yeterli ısınma (aktif ısınma ağırlıklı olmak üzere) yaptırılmalı, ısınma hareketleri alışkanlık hâline getirilmeli ve asla ihmal edilmemelidir. Çalışmaların sonunda mutlaka soğuma egzersizleri yapılmalıdır.
- Okul türüne ve okul şartlarına göre zümre öğretmenleri tarafından kazanımların seçilmesinde ve işleniş sıralamasında değişiklik yapılabilir.
- Öğrencilerin, öğretim yılı başında okul yönetimi tarafından okul hekimi veya sağlık merkezleri ile iş birliği yapılarak sağlık kontrolünden geçirilmesi önerilir.
- Öğretmenler, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereği okullarda kurulan İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları ile iş birliği yapmalıdır.”

2.5.4. Öğretim programının kazanım sayısı ve süre tablosu (MEB Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Ortaöğretim Programı, 2018)

9. SINIF

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran (%)
HAREKET YETKİNLİĞİ	HAREKET BECERİLERİ	8	22	31
	HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	12	26	36
	HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ	2	4	5
	DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK	2	3	4
AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT	FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	6	7	10
	KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ	5	5	7
	SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI	6	5	7
TOPLAM		41	72	100

10. SINIF

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran (%)
HAREKET YETKİNLİĞİ	HAREKET BECERİLERİ	9	20	28
	HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	11	25	35
	HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ	2	4	5
	DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK	2	3	4
AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT	FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	5	8	11
	KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ	4	6	8
	SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI	6	6	9
TOPLAM		39	72	100

11. SINIF

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran (%)
HAREKET YETKİNLİĞİ	HAREKET BECERİLERİ	4	16	22
	HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ İLE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	11	24	34
	HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ	2	4	5
	DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK	1	4	5
AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT	FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	6	10	14
	KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ	2	6	8
	SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI	7	8	12
TOPLAM		33	72	100

12. SINIF

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran (%)
HAREKET YETKİNLİĞİ	HAREKET BECERİLERİ	4	16	23
	HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	11	23	32
	HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ	2	4	5
	DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK	2	5	7
AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT	FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	5	10	13
	KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ	2	6	9
	SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI	5	8	11
TOPLAM		31	72	100

Şekil 2. 3. Ortaöğretim programının kazanım sayısı ve süre tablosu

2.6. Okul Türleri

“Ortaöğretim kurumlarının kuruluşu MADDE 6-

(1) Ortaöğretim kurumları, ortaokul veya imam-hatip ortaokulu üzerine öğrenim süresi dört yıl olan yatılı ve/veya gündüzlü olarak eğitim ve öğretim veren kurumlardır.

(2) Bu kurumlar; a) (Değişik:RG-21/6/2014-29037) Fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, Anadolu liseleri, güzel sanatlar liseleri ve spor liseleri, b) (Değişik:RG-13/9/2014-29118) Anadolu imam hatip liseleri, c) (Değişik:RG-13/9/2014-29118) Mesleki ve teknik Anadolu liseleri, mesleki ve teknik eğitim merkezleri ile çok programlı Anadolu liselerinden oluşur.

(3) Sosyal bilimler liselerinde hazırlık sınıfı açılır; ayrıca Bakanlıkça uygun görülen diğer ortaöğretim kurumlarında da hazırlık sınıfı açılabilir.

(4) Ortaöğretim kurumlarının açılması, kapatılması ve ad verilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir (Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Ortaöğretim Mevzuatı Şubat-2016).”

“Temel Eğitim Genel Müdürlüğü (<https://tegm.meb.gov.tr>)

MADDE 6- (1) Genel Müdürlüğün görevleri şunlardır:

- a) Okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarının yönetimine ve öğrencilerinin eğitim ve öğretimine yönelik politikalar ve standartlar belirlemek ve uygulamak.
- b) Okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarının eğitim ve öğretim programlarını, ders kitaplarını, eğitim araç ve gereçlerini hazırlamak veya hazırlatmak ve Talim ve Terbiye Kuruluna sunmak.
- c) İlköğretim öğrencilerinin barınma ihtiyaçlarının giderilmesi ve maddî yönden desteklenmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.
- ç) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okullar;

- Okul Öncesi Eğitim Kurumları
- İlkokullar
- Ortaokullar”

“Ortaöğretim Genel Müdürlüğü (<https://ogm.meb.gov.tr>)

Ortaöğretim kurumları işlevlerini Türk millî eğitiminin genel ve özel amaç ile temel ilkeleri doğrultusunda, evrensel hukuka, demokrasi ve insan haklarına uygun; öğrenci merkezli, aktif öğrenme ve demokratik kurum kültürü anlayışıyla yerine getirir.

Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullar;

- Anadolu liseleri
- Fen liseleri
- Sosyal bilimler liseleri”

“Din Öğretimi Genel Müdürlüğü (<https://dogm.meb.gov.tr>)

Anadolu imam hatip liseleri, 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 32. maddesinde “hem mesleğe hem yükseköğrenime hazırlayıcı programlar uygulayan öğretim kurumları” olarak tanımlanır. Bu doğrultuda, öğrencilerimize hem akademik hem de mesleki alanlarda nitelikli eğitim vermek bu okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerimizin temel görevidir.

Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı okullar;

- İmam Hatip Ortaokulları
- İmam Hatip Liseleri”

“Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (<https://mtegm.meb.gov.tr>)

Sosyal ve ekonomik sektörler ile iş birliği içinde ulusal ve uluslararası mesleki yeterliliğe, meslek ahlakına ve mesleki değerlere sahip, yenilikçi, girişimci, üretken, ekonomiye değer katan ehil iş gücü yetiştirmektir.

- Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri
- Mesleki Eğitim Merkezi
- Güzel Sanatlar Liseleri
- Spor Liseleri”

2.7. İhtiyaç Kavramı

İhtiyaç birçok bilim dalının konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatür incelendiğinde çok fazla tanım mevcuttur. Bu tanımların genel anlamda ortak noktası karşılandığında insana haz veren ve rahat hissettiren her şeydir.

İhtiyaç, beyinin yapısında bilgisel ve algısal becerileri yönlendiren fizyolojik kimyasal bir olgu olarak ifade edilmektedir. İhtiyaçların ortaya çıkışında ve şekillenmesinde içsel kaynakların yanı sıra dışsal etmenler de etkili olabilmektedir. Organizma bu noktada ortaya çıkan ihtiyaçları gidermek amacı ile harekete geçer ve gerekli davranış biçimini meydana getirmektedir. Bireyin hedefleri, yönelimleri ve istekleri, ihtiyaçlarının oluşumunda en önemli içsel etkenler olarak gösterilmektedir (Ryan, 1995).

İhtiyaç kuramlarının en önemlilerinden bazıları Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı, Clayton Alderfer’in İhtiyaçlar Kuramı, David Mc Clelland’ın Başarı İhtiyacı Kuramı ve Öz Belirleme Kuramı (Temel Psikolojik İhtiyaçlar) kuramı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hepimiz "ihtiyaç" kelimesine aşinayız. Örneğin, insanlar akıllı telefonlara ihtiyaçları olduğunu söylemektedir. Reklamlar, sattıkları ürünlere ihtiyacımız olduğuna bizi ikna etmeyi amaçlamaktadır. Bu tür durumlarda "ihtiyaç" kavramı arzuları veya tercihleri ifade eder. Bununla birlikte diğer bağlamlarda, "ihtiyaç" terimi, sağlıklı olma ve sağlıklı işleyiş için neyin gerekli olduğunu veya gerekliliğini ifade eder. Örneğin; bir kişinin yaşamına devam edebilmesi, sağlığını koruması için besinlere ve vitaminlere ihtiyacı vardır (Chen vd 2015).

Her bireyin ihtiyacı ve ihtiyaç düzeyi aynı değildir. Bireylerin kültürel geçmişlerindeki farklılıkların yanı sıra, belirli ihtiyaçların gücünde veya tercihinde değişkenlik veya bireysel farklılıklar vardır. İhtiyaç gücündeki bu kişilerarası farklılıklar, bireylerin belirli ihtiyaçlara diğerlerinden daha fazla değer vermeyi veya bunları arzulamayı öğrendiği sosyal öğrenme süreçleri aracılığıyla şekillenmektedir (McClelland 1965). Öz belirleme kuramı, insanların yemek ve uyku gibi fizyolojik ihtiyaçlarının gücünde farklılıklar olduğu gibi, temel psikolojik ihtiyaçların gücünde de bireysel farklılıklar olduğunu kabul etmektedir (Deci ve Ryan 2000).

2.7.1. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı

En alt ve en büyük basamağında fiziksel yani temel ihtiyaçların bulunduğu, en üstte ise kendini gerçekleştirme ihtiyacının bulunduğu piramittir (Steere, 1988).

Maslow'un teorisi, bireyin ikincil veya daha yüksek düzeydeki ihtiyaçları güçlü bir şekilde arzulaması için önce en temel ihtiyaçların karşılanması gerektiğini öne sürer (Goble, 1970).

Maslow, her insanın içinde beş ihtiyaçtan oluşan bir hiyerarşi olduğunu varsaydı: (Osemeke ve Adegboyega, 2017).

- a) Fizyolojik İhtiyaçlar: Açlık, susuzluk, barınma, cinsellik gibi bedensel ihtiyaçları kapsamaktadır. Fizyolojik ihtiyaçlar, insanın hayatta kalması için gerekli olan fiziksel ihtiyaçlardır. En önemli gereksinimler olarak düşünülen bu ihtiyaçlar karşılanmazsa insan vücudu düzgün çalışamaz veya varlığına devam edemez.
- b) Güvenlik İhtiyacı: Fiziksel ve duygusal zarardan korunmak için gerekli olan ihtiyaçları kapsamaktadır. Bir kişinin fizyolojik ihtiyaçları karşılandığında, güvenlik ihtiyaçları öncelik kazanır. Fiziksel güvenlik eksikliğinde (savaş, doğal afet, aile içi şiddet, çocuk istismarı gibi) oluşan travmalar sonrasında duygusal anlamda insanların sorun yaşamalarına sebep olabilmektedir.
- c) Ait Olma ve Sevgi İhtiyacı: Kişilerin sevilme, ait olma, kabul görme ve arkadaşlık kurma gibi ihtiyaçlarını kapsamaktadır. Fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçları karşılandıktan sonra, üçüncü düzey ihtiyaçlar olan ait olma ve sevgi ihtiyacı öncelik kazanmaktadır. Maslow'un hiyerarşisinin bu seviyesindeki eksiklikler, bireyin genel olarak arkadaşlık, yakınlık ve aile gibi duygusal olarak anlamlı ilişkiler kurma ve sürdürme becerisini olumsuz etkileyebilir. Maslow (1943)'a göre, insanlar, grupların büyüklüğüne

bakılmaksızın, sosyal grupları arasında (iş arkadaşları, spor grupları gibi) bir aidiyet ve kabul duygusu hissetmeye ihtiyaç duyarlar. (Maslow, 1943).

- d) Değer İhtiyacı: Kişilerin kendine saygı, özerklik, başarı (içsel faktörler) ve statü, tanınma, ilgi gibi (dışsal faktörler) gibi ihtiyaçları kapsamaktadır. Tüm insanların öz saygıya, değer görmeye, diğer insanlar tarafından saygı duyulmaya ve onlar tarafından kabul görmeye ihtiyacı vardır. İnsanlar tanınmak için genellikle bir meslek grubuna veya hobi grubuna dahil olurlar. Bu faaliyetler kişiye bir katkı veya değer duygusu katar. Bu ihtiyaçlardan yoksunluk, aşağılık kompleksine, zayıflığa ve çaresizliğe yol açabilir (Maslow, 1954).
- e) Kendini gerçekleştirme: Kişinin olgunlaşmasını, potansiyele ulaşmasını ve kendini gerçekleştirme gibi ihtiyaçlarını kapsamaktadır. "Bir insan ne olabilirse, o olmalıdır." Maslow bu seviyeyi, kişinin elinden gelen her şeyi başarma, olabileceğinden fazlasını olma arzusu olarak tanımlar (Maslow, 1954).

2.7.2. David Mc Clelland'ın başarı ihtiyacı kuramı

Maslow'un Hiyerarşisinin popülaritesine rağmen, onu destekleyecek çok fazla yeni veri yoktur. Araştırmacılar, ihtiyaç piramidine odaklanmak yerine özerklik, ilişkili olma ve yeterlilik üzerinde durulması gerektiğini savunmaktadır. Başarı ihtiyacı kuramı, Maslow'un ihtiyaçlarından farklı olarak hiyerarşik ve sıralı değildir (Fowler, 2014).

Sinha (2015)'a göre; Mc Clelland'ın ihtiyaç teorisinin öğrenme teorisiyle yakından ilişkili olduğunu öne sürüyor. Çünkü ihtiyaçların insanların çevrelerinde ve kültürlerinde deneyimledikleri olaylar tarafından öğrenildiğine veya edinildiğine inanıyor.

McClelland (1965)'a göre tarafından geliştirilen teori, üç temel motivasyon kavramlarını tanımlar. Bu kavramlar: başarı, bağlılık ve güç.

- a) Güç ihtiyacı: Kişilerin insanları etkileme, insanlar üzerinde etki yaratma, insanları değiştirme dürtüsü ve yaşamda bir fark yaratma arzusu ile ilgilidir. Güç ihtiyacı yüksek olan insanlar, insanları ve olayları kontrol etmeyi seven insanlardır.
- b) Başarı ihtiyacı: Kişilerin bir şeyleri gerçekleştirme, elde etme veya başarma eylemidir. Güçlü bir şekilde başarı güdüsü olan insanlar, ustalık arzusuyla hareket ederler. Sonuçların şanstın çok kendi çabalarının sonucu olduğunu savunurlar. İşlerinin karşılığını almaya değer verirler. Başarı ihtiyacı, mükemmellik isteği ile yapılan rekabete yönelik bir davranıştır.
- c) Bağlılık İhtiyacı: Kişilerin arkadaşça ilişki kurma arzusudur. Bağlılık ihtiyacı, diğer insanlarla dostane ilişkiler kurma ve sürdürme arzusu olarak tanımlanmaktadır. Güçlü bir bağlılık güdüsü olan insanlar, sosyal ilişkiler yaratma ve sürdürme arzusuyla hareket ederler. Bir gruba ait olmaktan hoşlanırlar ve sevilip kabul edilmek isterler.

2.7.3. Clayton Alderfer'in ihtiyaçlar kuramı

Alderfer'in kuramı, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinden esinlenerek deneysel bir çalışma olarak ortaya çıkmıştır. Alderfer'e göre insan, varoluş (existence), ilişki (relatedness) ve büyüme (growth) ihtiyaçları olmak üzere üç temel ihtiyaç grubu tarafından motive edilir. Bu teoriye (Existence, Relatedness, Growth) ERG teorisi adı verilir. Varoluş ihtiyaçları, insanın varoluşu için gerekli olan fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçları kapsamaktadır. İlişki gereksinimi, insanın kişilerarası ilişki kurmasını ve bu ilişkiyi sürdürmek için sosyalleşme, kabul görme, ait olma gibi istekleri kapsamaktadır. Son ihtiyaç grubu, insanın kişisel gelişimi, kendini gerçekleştirmesi için istediklerini temsil eden büyüme ihtiyaçlarıdır (Arnolds, ve Boshoff, 2002).

Varoluş Gereksinimi: Temel maddi ihtiyaçlar için gerekli olan fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarını içerir.

İlişki Gereksinimi: Tanınma, sevilme, saygı duyulma, dahil olma gibi ihtiyaçları kapsamaktadır. Bu ihtiyaç sınıfı, Maslow'un sosyal ihtiyaçlarını ve saygınlık ihtiyaçlarının dış bileşenini içerir.

Büyüme Gereksinimi: Kendini geliştirme, kişisel büyüme ve ilerleme ihtiyacı bu ihtiyaç sınıfını oluşturur. Bu ihtiyaç sınıfı, Maslow'un kendini gerçekleştirme ihtiyaçlarını ve itibar ihtiyaçlarının içsel bileşenini içerir (Acquah vd., 2021).

2.7.4. z belirleme kuramı (temel psikolojik ihtiyaçlar)

z belirleme teorisi bir öğrenme motivasyonu modeli oluşturur. Model, ğrenci merkezli öğrenme ortamıdır. Bu çeşit ortam öğrenmenin üç temel psikolojik ihtiyaçları olan "zerklik, yeterlilik ve ilgilitiği" başarmasını mümkün kılar (Deci ve Ryan, 2000).

Beden eğitimi ve spor dersinde  gerekli ana ge birleştiğinde ve karşılandığında öğrencinin içsel motivasyonunu tam anlamıyla sağlayacaktır. Öğrenciler, derste aktif olarak öğrendiklerini hissettiklerinde öğrenmeden mutluluk ve heyecan duyacak ve aktif bir şekilde yeni öğrenmeleri takip edecektir. Bu noktada onlar dış motivasyonuna sahip olacaklardır. Dış motivasyon öğretmenlerin, öğretimde sözlü ödüller veya materyaller ile öğrencileri gdlemesidir. Öğrenciler daha çok motivasyona sahibi olmaktadır. Öğrenciler beden eğitimi ve spor dersine aktif katılım sağladıklarında bu dersi önemli bir ders olarak görmektedir. Bu noktada, öğrencilerin beden eğitimi dersine başarı seviyelerini düşünmeksizin mutlu bir şekilde katılacaklardır. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinde içsel motivasyonlarının yüksek olması; onların aktif öğrenme isteklerini beraberinde getirecek, dersten sonra spor kulüplerine katılmada veya spor etkinliklerine katılmada gönüllü olacaktır (AAHPERD, 2014).

Roth vd., (2009) temel psikolojik ihtiyaçların işlevlerinden şu şekilde bahsetmiştir;

- Psikolojik temel ihtiyaçlar insanların neye doğru hareket ettiğini açıklamaktadır. Yani temel ihtiyaçlar, insanlara bu ihtiyaçları tatmin edecek faaliyetlerde bulunmaları için enerji ve yön sağlamaktadır. İnsanlar temel ihtiyaçlardan birisini karşılayamazlarsa, ihtiyaçın gerçekte tatminini sağlamak için yerine başka faaliyetlerde bulunurlar. Örneğin, bireyler akrabalık ihtiyaçlarını karşılamak için diğer insanlarla temas geçme eğilimindedirler. Ancak böyle bir temas kuramayacaklarını hissedersen bir televizyon programı izleyebilirler ve televizyon programındaki bir karakterle veya bir oyuncu ile bir tür hayali ilişki kurabilirler. Bunun akrabalık ihtiyaçlarını gerçekte tatmin edeceğine dair hiçbir kanıt olmamasına rağmen, televizyon izleyicisini iyi hissettirebilir. Çünkü bu, akrabalığın engellenmesinden türetilen akrabalığın yerine geçmektedir.
- İhtiyaçlar psikolojik analizler yapılırken gözlemciler insanların gelişip gelişmeyeceğini anlamalarına izin verir. Başka bir deyişle, eğer gözlemciler insanların temel psikolojik ihtiyaçların karşılandığını bilirlerse, bireylerin sağlıklı gelişim ve sağlıklı gelişimi sürdürebileceklerini tahmin edebilirler. Eğer insanlar baskı altındaysa ya da ihtiyaçlarını karşılaması engelleniyorsa gözlemci uyumsuz işleyişin güvenilir bir göstergesi olarak ele alabilir. Tüm insan deneyimlerinin nörolojik süreçlere, çalışan beyin oluşturan kimyasal ve fiziksel olaylara bağlı olduğunu da kabul edersek, beyin mekanizmalarına sosyal psikolojik müdahaleler bireylerin davranışını, gelişimini ve refahını etkilemek için verimli yollardır. Bu nedenle, psikolojik analizler yapılırken ihtiyaçlar önem kazanmaktadır.
- Ebeveynler, öğretmenler, yöneticiler, doktorlar vb. bu üç ihtiyaçın işleyişini anlayarak bireyin davranışında neyin ne olduğunu değerlendirebilir. Farklı bir ifadeyle, bireylerin psikolojik olarak gelişmek ve etkili bir şekilde performans sergilemek için temel psikolojik ihtiyaçların tatminini deneyimlemesi gerektiğini bilerek, insanlar evde, okulda, işte, sağlık kurumunda gelişmeyi destekleyecek sosyal bağlar yaratabileceklerdir.

Psikolojik iyi olma halini desteklemek ve sağlıklı gelişimi sürdürmek adına karşılanması gereken bazı temel ihtiyaçlar vardır. Bunlar, insanlar ve kültürler arasında evrensel olduğu ve bir kişinin yaşamının tüm alanlarında ve yönlerinde önemli olduğu varsayılan yeterlilik, ilişki ve özerklik için psikolojik ihtiyaçlardır (Ryan ve Deci 2000).

- Özerklik İhtiyacı: İnsanlar ilişkilerinde bağımsız olmak ve en önemlisi de ilişkinin başlamasını sonrasında ilişkinin kontrolünü kendi elinde bulundurmak ister. Özerklik ihtiyacında birey kendi duygularına göre davranmak ister ve kendisi bir işe girişme veya işi başlatma arzusu duyar (Deci ve Ryan 1985).

- İlişkisel İhtiyacı: Başkalarıyla ilişki kurmayı ve onlarla ilgilenmeyi, başkaları tarafından önemsendiğini hissetmeyi ve daha genel olarak sosyal dünyayla ilgili hissetmeyi içerir (Baumeister ve Leary, 1995).

- Yeterlik İhtiyacı: Yetkinlik ihtiyacı, çevreyle etkileşimde kendini etkili hissetmeyi, kişinin kapasitesini kullanma fırsatlarını deneyimlemeyi ve zorlayıcı görevleri yönetmeyi içerir (Ryan ve Deci 2000).

Beden eğitimi ve spor dersi açısından psikolojik ihtiyaçları ele alacak olursak;

Özerklik, öğrencilerin derse katılım şekline ve düzeyine kendi isteklerine göre karar vermesi anlamına gelmektedir. Örneğin; öğretmen, öğrencilerin istasyon için gerekli becerileri özgürce seçmeleri ve tamamlamalarına izin vermek için üç istasyon basketbol uygulama becerisi tasarladığını varsayalım. Yetkinlik, bir öğrencinin bir görevi etkili bir şekilde gerçekleştirebileceği ve tamamlayabileceği davranıştır. Beden eğitiminde; yetenek, öğrencilerin gelişim ve becerilerinin düzeyine göre uygun düzenlemeler yolu ile geliştirilebilmektedir. Bu süreçte öğrencilere birçok kez uygulama fırsatı verilir ve öğretmen tarafından doğru zamanda olumlu geribildirimler sağlanır. İlişkisel, öğrencilerin arasında etkileşim anlamındadır. Bu açıdan, beden eğitimi öğretmeni öğrencilerde olumlu bir aidiyet veya bağlılık duygusu oluşturmak, kişiler arası etkileşimi sağlamak için eğitim sürecinde uygun yöntemleri kullanarak takım halinde gerçekleştirebilecekleri etkinlikler tasarlar ve yaptırır. Takım halinde çalışmak öğrencilerin arasındaki etkileşimi desteklemektedir (Siedentop vd., 2004).

2.8. Tutum

“Tutum” terimi, bir kişiye, nesneye veya konuya yönelik genel ve kalıcı değerlendirmeye, olumlu veya olumsuz duyguya yönelik tepkiye kaynak olan varsayıma dayanan bir yapıyı temsil eder (Petty ve Cacioppo, 1986). Tutumlar ayrıca belirli bir nesneye ilişkin öğrenilmiş yatkınlığı temsil edebilir ve bireyin kişiliğinin bazı önemli yönlerini yansıtabilir (Eagly ve Chaiken, 1995).

Tutumlar fikir, his ve davranma eyleminden ortaya çıkar. Bu etmenler tutum kavramının öğeleridir (Özlü 2001).

Tutumlar, düşünce, duygu ve hareket unsurlarından oluşan; herhangi bir duruma veya insana göre değişebilen davranışlardır (İnceoğlu, 2000). Tutumun öğelerine bakacak olursak;

Bilişsel öge, kişilerin düşünce ve düşünce tarzlarının aynı zamanda işleyişlerinin sınıflandırılması ile meydana gelen bir süreçtir. Her insan olaylar ve durumlar karşısında farklı tepkiler verebilir. Bunun en temel nedeni ise bireyin zihninde yapılan bu sınıflamadır (İnceoğlu, 2000).

Duyuşsal öge; kişinin belleğinde yapmış olduğu, sahip olduğu yaşantı ve tecrübeleri sonucu diğer insanlardan öğrendiği olgulardan kaynaklı negatif ya da pozitif gruplandırmalardır. Tutumun şekillenmesinde, devamlılığında etkilidir. Bu unsur tutumlarda, tavırlar konusunda bilişsel ögelerden daha kuvvetlidir (İnceoğlu, 2000).

Davranışsal öge; bireyin huyu, kültürü, inancı ve normlarından etkilenmesidir. Duygusal ve normatif davranışı karıştırmamak gerekir. Davranışı; hoşuna gitme ya da gitmeme durumuna göre belirliyorsaa duygusal davranış, inançlarından etkilenerek belirliyorsaa normatif davranıştır. İnsanlar herhangi bir nesneye ya da eşyaya tutum sergilerken duygularından olumsuz veya olumlu yönde etkilenirler (İnceoğlu, 2000).

Beden eğitimi dersi açısından tutum kavramını ele alacak olursak; bu ders öğrencilerin spor becerilerini geliştirir ve öğrencilerin spor faaliyetlerine katılımda cesaretli olma tutumlarını oluşturmaktadır. Öğrencilerin gelecekte sürekli spor yapma konusundaki davranışlarına kalıcı etki etmek için tasarlanan beden eğitimi müfredat içeriği; öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarını olumlu yönde değiştirebildiğinde, öğrenciler fiziksel aktivitenin önemini anlayabilirler. Bu nedenle beden eğitimi öğretmenleri beden eğitimi derslerinde öğrencileri yetiştiren kişiler olarak görölmektedir. Beden eğitimi öğretmenleri ve öğrenciler arasındaki etkileşim, öğrencilerin beden eğitimi dersine olan tutumlarını etkileyebilmektedir (Arif vd., 2011).

Öğrencilerin beden eğitimi derslerine olumlu ya da olumsuz tepki verdiklerine, bunun temel olarak beden eğitimi alanındaki önceki deneyimlerinden kaynaklandığına inanmaktadır. (Mohammed ve Mohammed 2012). Öğrenciler lisede iyi bir deneyim kazanırlarsa, üniversiteye ilk girdiklerinde beden eğitimi derslerine, sportif faaliyetlere ilgi duyacaklardır. Öğrenmede beden eğitimi tutumunu etkileyen faktörleri inceleyen birçok bilim insanı da vardır. Öğretmenler iç ve dış motivasyon ögelerini kullansalar bile, katılımın niteliği ve katılma sürecine olan bağlılıkta azalma, etkinliklerden zevk almama, sevmeme ya da sıkıcı bulma fikrine kapılabilirler ve öğrenme motivasyonları düşebilir. Öğretmenler işsel ve dışsal teşvik edici olsalar bile, öğrenciler için haz duygusu oluşturmak zordur (Lee, 2013).

Tutum kavramı sosyal psikoloji alanında oldukça önemli bir kavram olarak değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda tutum kavramını diğer kavramlardan ayıran kriterleri Yılmaz, (2009)'a göre;

- Tutumlar doğuştan gelen duygu ve düşüncelerimiz değildir. Yaşadığımız deneyimlerden ve içinde bulunduğumuz ortamdan etkilenerek ortaya çıkar.
- Tutumlar öğrenilerek olduğu için kısa süreli ya da uzun süreli kalıcılık göstermektedirler.
- Tutumlar içinde bulunduğu duruma veya ortama göre olduğu için kişi-nesne ya da kişi-olay ilişkisine bağlı olarak gelişmektedir.

- Bir tutum az ya da çok kişiyi ya da durumu kapsayabilmektedir. Yani bir kişiye ya da duruma olan tutum düşünce yoluyla diğer kişi ya da durumlara genellenebilmektedir.
- Tutumlar kişiye ya da nesneye göre olumlu yönde ya da olumsuz yönde ortaya çıkabilmektedir.

Tutumlar çevremizde algıladığımız sosyal bilgi ile ona nasıl tepki verdiğimiz arasında önemli bir aracılık görevi yapmaktadır ve sosyal psikolojik analiz düzeylerinde ortaya çıkmasındaki etkiler;

- Bireysel düzeyde tutumlar algıyı, düşünmeyi, diğer tutumları ve davranışı etkiler. Bu nedenle tutumlar kişinin psikolojik varoluşuna ciddi bir katkı yapar.
- Kişiler arası düzeyde rutin olarak tutumlar hakkında bilgi aranır ve iletişimin konusu olur. Diğerinin tutumları bilindiğinde dünya daha tahmin edilebilir bir yer hâline gelir. İnsanın kendi düşünceleri ve davranışları bu bilgi tarafından şekillendirilebilir ve belki kişi diğerinin tutumlarını değiştirmek yoluyla davranışını kontrol edebilir.
- Toplumsal düzeyde kişilerin kendi gruplarına ve diğer gruplara yönelik tutumları gruplar arası işbirliğinin ve çatışmanın temelinde yer alır. Kişilerin kendisinin dahil olmadığı gruba (dışgrup) karşı olumsuz tutumları ya da önyargısı ayrımcılığa yol açabilir (Bohner vd., 2002).

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

İlişkisel tarama modeli bir durum ya da olayı anlatmanın ötesinde bir sonuca ulaşmak için iki değişken arasındaki ilişkiyi ve bağlantıları inceleyen bir yöntemdir. İlişkisel araştırma, değişkenlerin etkileşimlerini ortaya çıkarmak, mevcut ilişkilerinin seviyelerini belirlemek ve değişkenler arasındaki ilişkilerde daha yüksek seviyede çalışmalar yürütebilmek için önemli püf noktaları sağlayan bir araştırmalar olarak ifade edilmektedir (Büyüköztürk vd., 2014). Çalışma da ilişkisel tarama modeli ile tasarlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Çorum Alaca ilçesinde öğrenim gören 1343 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma evrenindeki her öğrencinin örneğe girme olasılığını eşit hale getirmek ve çalışma için gerekli olan katılımcı sayısına kolayca ulaşabilmek amacıyla basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Nicel yöntemin kullanıldığı sosyal bilimler araştırmaları için %95 güvenirlilik düzeyinde, farklı evrenler için kabul edilebilir örneklem büyüklükleri Tablo 3.1.'de verilmiştir.

Tablo 3.1. Asgari Örneklem Büyüklüğü Sayısı

Evren Büyüklüğü	500	1.000	1.500	2.000	5.000
Örneklem Sayısı	217	278	306	322	357

Uygulanan ankete, toplam 1088 öğrenci katılım göstermiştir. Araştırma evreni dikkate alındığında, örneklem sayısının yeterli olduğu görülmektedir. (Gürbüz ve Şahin, 2016)

3.3. Veri Toplama Süreci

Birincil kaynaklardan veri toplayı amaçlayan araştırmacılar, bu bilgileri gözlem, anket ve deney yöntemi ile toplayabilmektedirler. Anket, birincil veri toplamak amacıyla hazırlanan soru formudur. Amacı, hipotezlerin test edilmesinde gerekli olan bilgileri sistematik bir biçimde toplamaktır. Anket yöntemi uygulanış biçimine göre; yüz yüze, telefon, posta, internet, e-posta olarak sınıflandırılır (İslamoğlu ve Alnaçık 2016).

Veri toplama yöntemi olarak bu araştırmada anket yöntemi tercih edilmiştir. Anket katılımcılarının ek soru sorabilmesi ve en üst düzeyde cevaplama oranı sağlaması göz önünde bulundurulduğunda, uygulanış biçimi olarak yüz yüze yöntemi ile veriler toplanmıştır.

Çalışmanın etik kurul izni Hitit Üniversitesi Sosyal ve Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı tarafından 12.10.2022 tarih ve 2022/2210 sayılı karar no ile onaylanmıştır.

Araştırma izni Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı Çorum Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından 18.11.2022 tarih ve E-43436584-605.01-63796144 sayılı karar yazısı ile onaylanmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında kullanılan anket sosyo-demografik bilgiler, temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeği ve beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçeği olmak üzere toplam 3 bölümden oluşmaktadır.

3.4.1. Sosyo-demografik bilgiler

Anketin birinci bölümde öğrencilerin özelliklerini belirlemeye yönelik cinsiyet, okul, sınıf, yaş, hazırlık kursuna gitme, okul dışı egzersiz yapma, bir kulüpte spor yapma, okul sporlarında lisans sahibi olma, kardeş sayısı, anne ve babanın eğitim durumu gibi toplam 11 soru yer almaktadır.

3.4.2. Temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeği

Anketin ikinci bölümünde 12 sorudan oluşan “temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeği”ne yer verilmiştir. Ölçek Vlachopoulos vd., (2011) tarafından geliştirilmiş ve Turkay vd., (2019) tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılmıştır.

Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışması sonucunda; ölçek orijinali ile benzerlik göstermiş ve özerklik (3,6,9,12. sorular), yeterlilik (1,4,7,10. sorular) ve ilişki (2,5,8,11. sorular) olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır.

Ölçek 7’li Likert tipi (Hiç uygun değil-Tamamen uygun) derecelendirme türünde tasarlanmıştır.

3.4.3. Beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçeği

Üçüncü bölümde, 35 sorudan oluşan “Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği”ne yer verilmiştir. Ölçeğin ters kodlanan 11 maddesi bulunurken (madde 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35), diğer 24 maddesi normal kodlanmıştır.

Ölçek 5’li Likert tipi (Tamamen katılmıyorum-Tamamen katılıyorum) dereceleme türünde tasarlanmıştır. Ölçekte alınacak en düşük puan 35 ve en yüksek puan 175 tir.

3.5. Veri Değerlendirme Süreci

Araştırmada toplanan verilerin analiz edilebilmesi için, IBM SPSS 26 paket programı kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeklere ve alt boyutlarına ait, çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiğinin kabul edilebilmesi için, çarpıklık ve basıklık değerlerinin Hair (2013) ve Gürbüz ve Şahin (2016)’e göre -1 ile +1 arasında olması gerektiği belirtilmektedir. Araştırma verilerine yönelik yapılan çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2. Normallik Dağılım Sonuçları

Ölçekler ve Alt Boyutları	Çarpıklık	Basıklık
Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği	-0,187	-,270
Özerklik Boyutu	-0,008	-,819
Yeterlilik Boyutu	-0,209	-,754
İlişki Boyutu	-0,573	-,547
Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği	-0,532	-,056

Ölçeklere ve alt boyutlarına ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin, Hair (2016) ve Gürbüz ve Şahin (2016)’in açıkladığı sınırlar içerisinde (-1 ile +1) olduğu görülmektedir. Bu sonuç ile veri setinin normal dağılıma sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple, hipotezlerin test edilebilmesi amacıyla, parametrik testler kullanılmıştır.

Katılımcılar ve araştırma ölçekleri hakkında genel bilgileri öğrenebilmek amacıyla frekans analizi ve tanımlayıcı analizler yapılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin ve alt boyutlarının, güvenirliliği Cronbach's Alpha katsayı ile kontrol edilerek güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmadaki lekler ve boyutlarının, demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit edebilmek amacıyla T-Testi ve Anova analizi kullanılmıştır. Anova analizi sonucunda anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için Tukey Testi yapılmıştır.

Temel psikolojik ihtiyaçlar ve alt boyutları ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasındaki ilişkinin tespit edilebilmesi amacıyla Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bağımsız değişkenin (Temel psikolojik ihtiyaçlar) bağımlı değişken (Beden eğitimi dersine yönelik tutum) zerindeki etkisini tesit edebilmek amacıyla basit regresyon analizi yapılmıştır. Ayrıca Temel psikolojik ihtiyaçlar lğine ait alt boyutların, beden eğitimi dersine yönelik tutum üzerindeki etkisini tesit edebilmek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

Araştırma raporu oluşturulurken, anlamlılık düzeyi için %95 güven aralığı ($p < .05$) kullanılmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Bulgular başlığı altında, çalışmanın istatistiksel sonuçları tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.1. Öğrencilere Yönelik Özelliklerin Belirlenmesine Yönelik Bulgular

Öğrencilerin demografik özellikleri, spora yönelik özellikleri ve ailelerine yönelik özelliklerini belirlemek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları bu başlık altında ele alınmıştır.

4.1.1. Öğrencilerin demografik özelliklerine yönelik bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Demografik Özelliklere Yönelik Bulgular

Değişkenler	Cevaplar	n	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	616	56,6
	Erkek	472	43,4
Okul Türü	Ortaöğretim GM	562	51,7
	Mesleki Öğretim GM	280	25,7
	Dini Öğretim GM	246	22,6
Sınıf	9. Sınıf	291	26,7
	10. Sınıf	248	22,8
	11. Sınıf	336	30,9
	12. Sınıf	213	19,6
Yaş	14 Yaş	255	23,4
	15 Yaş	271	24,9
	16 Yaş	267	24,5
	17 Yaş ve Üzeri	295	27,1

Öğrencilerin %56,6'sı kadın, %43,4'ü erkektir. %51,7'si ortaöğretim, %25,7'si mesleki öğretim, %22,6'si dini öğretim genel müdürlüğüne bağlı okullarda eğitim görmektedir. %26,7'si 9.sınıfta, %22,8'i 10.sınıfta, %30,9'u 11.sınıfta ve %19,6'sı 12.sınıfta eğitimine devam etmektedir. % 23,4'ü 14 yaşında, %24,9'u 15 yaşında, %24,5'i 16 yaşında ve %27,1'i 17 yaş ve üzerindedir.

4.1.2. Öğrencilerin spora yönelik özelliklerine yönelik bulgular

Tablo 4.2.'de araştırmaya katılan öğrencilerin spora yönelik özelliklerini belirlemek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Öğrencinin Spora Yönelik Bulguları

Değişkenler	Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hazırlık Kurslarına Gitme	Evet	256	23,5
	Bazen	60	5,5
	Hayır	772	71,0
Okul Dışı Egzersiz Yapma	Her Zaman	150	13,8
	Ara Sıra	414	38,1
	Nadiren	316	29,0
	Hiç	208	19,1
Bir Kulüpte Spor Yapma	Evet	77	7,1
	Bazen	103	9,5
	Hayır	908	83,5
Okul Sporlarında Lisans Sahipliği	Evet	190	17,5
	Hayır	898	82,5

Öğrencilerin %23,5'i hazırlık kursuna giderken, %5,5'i bazen gitmekte %71,0'ı ise herhangi bir kursa gitmemektedir. Öğrencilerin % 13,8'i okul dışı zamanlarında her zaman, %38,1'i ara sıra, % 29,0'ı nadiren egzersiz yaparken, %19,1'i ise hiç egzersiz yapmamaktadır. Öğrencilerin %7,1'i bir kulüpte düzenli olarak, %9,5'i bazen spor yaparken, % 83,5'i bir kulüpte spor yapmamaktadır. Öğrencilerin %17,5'i okul sporlarında lisansa sahip iken, %82,5'i lisans sahibi değildir.

4.1.3. Öğrencilerin ailelerine yönelik bulgular

Araştırmaya katılan öğrenci ailelerine yönelik özelliklerini belirlemek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.3.'te gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Öğrenci Aileleri ile İlgili Bulgular

Değişkenler	Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kardeş Sayısı	0-1 Kardeş	244	22,4
	2-3 Kardeş	578	53,1
	4 Kardeş ve Üzeri	266	24,4

Tablo 4.3. Devamı

Anne Eğitim	İlköğretim	851	78,2
	Lise	199	18,3
	Lisans ve Üzeri	38	3,5
Baba Eğitim	İlköğretim	586	53,9
	Lise	388	35,7
	Lisans ve Üzeri	114	10,5

Öğrencilerin kardeş sayıları incelendiğinde %22,4'ünün 0-1 arası, %53,1'inin 2-3 arası, %24,4'ünün ise 4 ve üzeri kardeşe sahip olduğu görülmektedir. Annelerinin %78,2'si ilköğretim, %18,3'ü lise ve %3,5'i ise lisansüstü eğitim seviyesine sahiptir. Babalarının %53,9'u ilköğretim, %35,7'si lise ve %10,5'i ise lisansüstü eğitim seviyesine sahiptir.

4.2. Güvenirlilik Analizleri

Güvenirlilik analizi için, genellikle Cronbach Alpha katsayısı kullanılmaktadır. Cronbach Alpha katsayısının en az 0,7 olması arzu edilmektedir (Altunışık vd; 2012, s.126).

Tablo 4.4. Güvenirlilik Analiz Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Cronbach's Alpha Katsayısı	Madde Sayısı
Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği	0,866	12
Özerklik Boyutu	0,734	4
Yeterlilik Boyutu	0,779	4
İlişki Boyutu	0,770	4
Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği	0,947	35

Yapılmış olan güvenirlilik testi sonucunda, temel psikolojik ihtiyaçlar ve alt boyutları ile beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin Altunışık vd. (2012)'ye göre güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

4.3. Araştırma Ölçeklerine Yönelik Tamamlayıcı Bulgular

Tablo 4.5'te öğrencilerin algıladıkları temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeği ve alt boyutları ile beden eğitimi dersi tutum ölçeğine yönelik vermiş oldukları cevapların özelliklerini belirlemek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutlarına Yönelik Tanımlayıcı Bulgular

Ölçek ve Alt Boyutları	\bar{X}	S.S	Minimum	Maksimum
Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği	4,54	1,34	1,00	7,00
Özerklik Boyutu	4,17	1,63	1,00	7,00
Yeterlilik Boyutu	4,46	1,58	1,00	7,00
İlişki Boyutu	4,98	1,62	1,00	7,00
Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği	131,69	27,08	35,00	175,00

Öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeği düzeylerine yönelik puan ortalamasının 4,54 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin özerklik alt boyutu düzeylerine yönelik puan ortalamasının 4,17 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yeterlilik alt boyut düzeylerine yönelik puan ortalamasının 4,46 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ilişki alt boyutu düzeylerine yönelik puan ortalamasının 4,98 olduğu görülmektedir. Ölçekten ve alt boyutlarından alınabilecek en yüksek puan 7'dir.

Öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum ölçeği düzeylerine yönelik puan ortalamasının 131,69 olduğu görülmektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 175'tir.

4.4. Araştırma Ölçekleri ile Demografik Özelliklerin Karşılaştırılması

Öğrencilerin algılanan temel psikolojik ihtiyaçları ve alt boyutlarının, beden eğitimi dersine yönelik demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları bu başlık altında ele alınmıştır.

4.4.1. Araştırma ölçekleri ile cinsiyet karşılaştırılması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.6.'da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Cinsiyet Karşılaştırması

Ölçek ve Alt Boyutları	Cinsiyet	\bar{X}	S.S.	t	p
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	Kadın	4,36	1,20	-4,765	0,001*
	Erkek	4,76	1,48		
Özerklik Boyutu	Kadın	3,93	1,52	-5,466	0,001*
	Erkek	4,48	1,72		
Yeterlilik Boyutu	Kadın	4,22	1,47	-5,524	0,001*
	Erkek	4,75	1,68		
İlişki Boyutu	Kadın	4,92	1,57	-1,234	0,217
	Erkek	5,05	1,69		

Tablo 4.6. Devamı					
Beden Eğitimi Dersi Tutum	Kadın	129,85	26,08	-2,523	0,012*
	Erkek	134,07	28,19		

* p<,05

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (t=-4,765; p<,05). Puan ortalamaları incelendiğinde; erkek öğrencilerin (\bar{X} =4,76), kadın öğrencilere (\bar{X} =4,36) göre, daha yüksek düzeyde temel psikolojik ihtiyaç düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Özerklik alt boyutunun, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (t=-5,466; p<,05). Puan ortalamaları incelendiğinde; erkek öğrencilerin (\bar{X} =4,48), kadın öğrencilere (\bar{X} =3,93) göre, daha yüksek düzeyde özerklik düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Yeterlilik alt boyutunun, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (t=-5,524; p<,05). Puan ortalamaları incelendiğinde; erkek öğrencilerin (\bar{X} =4,75), kadın öğrencilere (\bar{X} =4,22) göre, daha yüksek düzeyde yeterlilik düzeyine sahip oldukları görülmektedir. İlişki alt boyutunun, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (t=-1,234; p>,05). Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (t=2,573; p<,05). Puan ortalamaları incelendiğinde; erkek öğrencilerin (\bar{X} =134,07), kadın öğrencilere (\bar{X} =129,85) göre, daha yüksek düzeyde beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

4.4.2. Araştırma ölçekleri ile okul türü karşılaştırması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin okul türüne göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.7.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Okul Türü Karşılaştırması

Ölçek ve Alt Boyutları	Okul Türü	\bar{X}	S.S.	F	p
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	(1) Ortaöğretim GM	4,49	1,26	0,472	0,624
	(2) Mesleki Öğretim GM	4,56	1,49		
	(3) Dini Öğretim	4,59	1,35		
Özerklik Boyutu	(1) Ortaöğretim GM	4,05	1,60	3,147	0,043*
	(2) Mesleki Öğretim GM	4,29	1,68		
	(3) Dini Öğretim GM	4,30	1,61		

Tablo 4.7. Devamı					
Yeterlilik Boyutu	(1) Ortaöğretim GM	4,48	1,52	0,342	0,711
	(2) Mesleki Öğretim GM	4,46	1,70		
	(3) Dini Öğretim GM	4,38	1,59		
İlişki Boyutu	(1) Ortaöğretim GM	4,96	1,55	0,745	0,475
	(2) Mesleki Öğretim GM	4,92	1,74		
	(3) Dini Öğretim GM	5,08	1,64		
Beden Eğitimi Dersi Tutum	(1) Ortaöğretim GM	132,21	27,61	0,503	0,605
	(2) Mesleki Öğretim GM	130,28	25,63		
	(3) Dini Öğretim GM	132,08	27,52		

* p<,05

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi (F=,472; p>,05) ile yeterlilik (F=,342; p>,05) ve ilişki (F=745; p>,05) alt boyutlarının, okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Özerklik alt boyutunun, okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=3,147; p<,05). Tukey Testi sonucuna göre; okul türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Puan ortalamaları incelendiğinde; ortaöğretim genel müdürlüğüne bağlı okullarda eğitim gören öğrencilerin özerklik düzeyi (\bar{X} =4,05), diğer müdürlüklere bağlı okullarda eğitim gören öğrencilere göre daha az olduğu görülmektedir.

Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (F=,503; p>,05).

4.4.3. Araştırma ölçekleri ile sınıf karşılaştırması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin sınıfına göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.8.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.8. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Sınıf Karşılaştırması

Ölçek ve Alt Boyutları	Sınıf	\bar{X}	S.S.	F	p	Post-Hoc (Tukey Testi)
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	(1) 9.Sınıf	4,61	1,24	1,652	0,176	
	(2) 10.Sınıf	4,55	1,26			
	(3) 11.Sınıf	4,57	1,44			
	(4) 12.Sınıf	4,35	1,41			

Tablo 4.8. Devamı						
Özerklik Boyutu	(1) 9.Sınıf	4,41	1,54	6,289	0,001*	4-1 4-2
	(2) 10.Sınıf	4,27	1,54			
	(3) 11.Sınıf	4,10	1,71			
	(4) 12.Sınıf	3,81	1,67			
Yeterlilik Boyutu	(1) 9.Sınıf	4,43	1,49	1,366	0,252	
	(2) 10.Sınıf	4,34	1,54			
	(3) 11.Sınıf	4,59	1,63			
	(4) 12.Sınıf	4,40	1,67			
İlişki Boyutu	(1) 9.Sınıf	4,98	1,54	0,548	0,649	
	(2) 10.Sınıf	5,02	1,55			
	(3) 11.Sınıf	5,01	1,71			
	(4) 12.Sınıf	4,85	1,68			
Beden Eğitimi Dersi Tutum	(1) 9.Sınıf	134,06	26,33	10,056	0,001*	4-1 4-2
	(2) 10.Sınıf	133,07	25,99			
	(3) 11.Sınıf	134,30	27,90			
	(4) 12.Sınıf	122,70	26,34			

* p<,05

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi (F=1,652; p>,05) ile yeterlilik (F=1,366; p>,05) ve ilişki (F=,548; p>,05) alt boyutlarının, sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Özerklik alt boyutunun, sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=6,289; p<,05). Tukey Testi sonucuna göre; 12.sınıfların (\bar{X} =3,81), 9ncu sınıflara (\bar{X} =4,41) ve 10ncu sınıflara (\bar{X} =4,2) göre özerklik düzeyinin daha az olduğu görülmektedir.

Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=10,056; p<,05). Tukey Testi sonucuna göre; 12. sınıfların (\bar{X} =122,70), diğer sınıflara göre daha az düzeyde beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

4.4.4. Araştırma ölçekleri ile yaş karşılaştırması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.9.'da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Yaş Karşılaştırması

Ölçek ve Alt Boyutları	Yaş	\bar{X}	S.S.	F	p	Post-Hoc (Tukey Testi)
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	(1) 14 Yaş	4,62	1,17	1,668	0,172	
	(2) 15 Yaş	4,39	1,32			
	(3) 16 Yaş	4,60	1,41			
	(4) 17 Yaş	4,52	1,44			
Özerklik Boyutu	(1) 14 Yaş	4,42	1,50	3,755	0,011*	1-4
	(2) 15 Yaş	4,09	1,58			
	(3) 16 Yaş	4,22	1,66			
	(4) 17 Yaş	3,97	1,73			
Yeterlilik Boyutu	(1) 14 Yaş	4,40	1,42	4,032	0,007*	2-3 2-4
	(2) 15 Yaş	4,20	1,55			
	(3) 16 Yaş	4,60	1,62			
	(4) 17 Yaş	4,60	1,68			
İlişki Boyutu	(1) 14 Yaş	5,05	1,54	0,548	0,650	
	(2) 15 Yaş	4,87	1,55			
	(3) 16 Yaş	5,00	1,68			
	(4) 17 Yaş	4,99	1,71			
Beden Eğitimi Dersi Tutum	(1) 14 Yaş	135,77	26,12	7,142	0,001*	4-1 4-3
	(2) 15 Yaş	131,68	26,06			
	(3) 16 Yaş	134,10	26,92			
	(4) 17 Yaş	125,96	28,12			

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi ($F=1,668$; $p>,05$) ve ilişki ($F=548$; $p>,05$) alt boyutunun, yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Özerklik alt boyutunun; yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=3,755$; $p<,05$). Tukey Testi sonucuna göre; 14 yaşındaki öğrencilerin ($\bar{X}=4,42$), 17 yaşındaki ($\bar{X}=3,97$) öğrencilere göre özerklik düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Yeterlilik alt boyutunun; yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=4,032$; $p<,05$). Tukey Testi sonucuna göre; 15 yaşındaki öğrencilerin ($\bar{X}=4,20$), 16 yaş ($\bar{X}=4,60$) ve 17 yaşındaki ($\bar{X}=4,60$) öğrencilere göre daha düşük yeterlilik düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=7,142$; $p<,05$). Tukey testi onucuna göre; 17 yaşındaki öğrencilerin ($\bar{X}=125,96$), 14 yaş ($\bar{X}=135,77$) ve 16 yaşındaki ($\bar{X}=134,10$) öğrencilere göre daha az beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

4.5. Araştırma Ölçekleri ile Öğrencilerin Sporla İlgili Özelliklerinin Karşılaştırılması

Öğretmenlerin algıladıkları otantik liderlik ve alt boyutlarının, öğrencilerin sporla ilgili özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları bu başlık altında ele alınmıştır.

4.5.1. Araştırma ölçekleri ile hazırlık kurslarına gitme karşılaştırması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin hazırlık kurslarına gitme durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.10.'da gösterilmiştir.

Tablo 4.10. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Hazırlık Kurslarına Gitme Karşılaştırması

Ölçek ve Alt Boyutları	Hazırlık Kursuna Gitme	\bar{X}	S.S.	F	p	Post-Hoc (Tukey Testi)
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	(1) Evet	4,38	1,32	2,067	0,127	
	(2) Bazen	4,57	1,23			
	(3) Hayır	4,58	1,36			
Özerklik Boyutu	(1) Evet	3,83	1,62	7,314	0,001*	1-3
	(2) Bazen	4,12	1,63			
	(3) Hayır	4,28	1,62			
Yeterlilik Boyutu	(1) Evet	4,36	1,58	0,644	0,525	
	(2) Bazen	4,54	1,37			
	(3) Hayır	4,48	1,60			
İlişki Boyutu	(1) Evet	4,96	1,64	0,089	0,915	
	(2) Bazen	5,05	1,57			
	(3) Hayır	4,98	1,63			
Beden Eğitimi Dersi Tutum	(1) Evet	127,53	29,61	4,012	0,018*	1-3
	(2) Bazen	131,88	23,96			
	(3) Hayır	133,04	26,32			

* p<,05

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi (F=2,067; p>,05) ile yeterlilik (F=,644; p>,05) ve ilişki (F=0,89; p>,05) alt boyutlarının, hazırlık kursuna gitme durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Özerklik alt boyutunun, hazırlık kursuna gitme durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=7,314; p<,05). Tukey testi sonucuna göre; hazırlık kursuna gitmeyen öğrencilerin (\bar{X} =4,28), giden öğrencilere (\bar{X} =3,83) göre, özerklik düzeylerinin daha yüksek oldukları görülmektedir.

Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, hazırlık kursuna gitme durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=4,012; p<,05). Tukey testi sonucuna göre; hazırlık kursuna gitmeyen öğrencilerin (\bar{X} =133,04), giden öğrencilere (\bar{X} =127,53) göre, daha yüksek düzeyde beden eğitimi dersi tutum ölçeğine sahip oldukları görülmektedir.

4.5.2. Araştırma ölçekleri ile okul dışı egzersiz yapma karşılaştırması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin okul dışı egzersiz yapma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.11.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.11. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Okul Dışı Egzersiz Yapma Karşılaştırması

Ölçek ve Alt Boyutları	Okul Dışı Egzersiz	\bar{X}	S.S.	F	p	Post-Hoc (Tukey Testi)
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	(1) Her Zaman	5,08	1,43	27,381	0,001*	Tüm Gruplar
	(2) Ara Sıra	4,72	1,26			
	(3) Nadiren	4,42	1,24			
	(4) Hiç	3,93	1,35			
Özerklik Boyutu	(1) Her Zaman	4,85	1,75	29,907	0,001*	Tüm Gruplar
	(2) Ara Sıra	4,39	1,52			
	(3) Nadiren	4,05	1,50			
	(4) Hiç	3,39	1,61			
Yeterlilik Boyutu	(1) Her Zaman	5,17	1,49	25,312	0,001*	Tüm Gruplar
	(2) Ara Sıra	4,62	1,54			
	(3) Nadiren	4,31	1,50			
	(4) Hiç	3,82	1,59			
İlişki Boyutu	(1) Her Zaman	5,21	1,66	7,097	0,001*	4-1 4-2
	(2) Ara Sıra	5,15	1,53			
	(3) Nadiren	4,90	1,57			
	(4) Hiç	4,58	1,78			

Tablo 4.11. Devamı

Beden Eğitimi Dersi Tutum	(1) Her Zaman (2) Ara Sıra (3) Nadiren (4) Hiç	142,82 137,23 129,51 115,91	28,32 24,96 24,33 26,87	42,844	0,001*	Tüm Gruplar
---------------------------	---	--------------------------------------	----------------------------------	--------	---------------	-------------

* p<,05

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin, okul dışı egzersiz yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=27,381; p<,05). Tukey testi sonucuna göre; tüm grupların anlamlı farklılığa sahip oldukları görülmektedir.

Özerklik alt boyutunun, okul dışı egzersiz yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=29,907; p<,05). Tukey testi sonucuna göre; tüm grupların anlamlı farklılığa sahip oldukları görülmektedir.

Yeterlilik alt boyutunun, okul dışı egzersiz yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=7,097; p<,05). Tukey testi sonucuna göre; tüm grupların anlamlı farklılığa sahip oldukları görülmektedir.

İlişki alt boyutunun, okul dışı egzersiz yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=7,097; p<,05). Tukey testi sonucuna göre; okul dışı hiç egzersiz yapmayan öğrencilerin (\bar{X} =4,58), her zaman (\bar{X} =5,21) ve ara sıra (\bar{X} =5,15) egzersiz yapanlara göre, daha az düzeyde ilişki düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, okul dışı egzersiz yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (F=42,844; p<,05). Tukey testi sonucuna göre; tüm grupların anlamlı farklılığa sahip oldukları görülmektedir.

4.5.3. Araştırma ölçekleri ile bir kulüpte spor yapma karşılaştırması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin bir kulüpte spor yapma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.12.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.12. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Bir Kulüpte Spor Yapma Karşılaştırması

Ölçek ve Alt Boyutları	Bir Kulüpte Spor Yapma	\bar{X}	S.S.	F	p	Post-Hoc (Tukey Testi)	
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	(1) Evet	5,05	1,37	10,839	0,001*	3-1	
	(2) Bazen	4,87	1,34			3-2	
	(3) Hayır	4,45	1,33				
Özerklik Boyutu	(1) Evet	4,74	1,77	9,266	0,001*	3-1	
	(2) Bazen	4,56	1,61			3-2	
	(3) Hayır	4,07	1,60				
Yeterlilik Boyutu	(1) Evet	5,20	1,45	14,326	0,001*	3-1	
	(2) Bazen	4,86	1,52			3-2	
	(3) Hayır	4,34	1,58				
İlişki Boyutu	(1) Evet	5,23	1,61	2,103	0,123		
	(2) Bazen	5,18	1,59				
	(3) Hayır	4,93	1,63				
Beden Eğitimi Dersi Tutum	(1) Evet	139,49	27,68	8,319	0,001*	(1-2-3)	
	(2) Bazen	138,90	28,47				
	(3) Hayır	130,20	26,66				

* $p < ,05$

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin, bir kulüpte spor yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=10,839$; $p < ,05$). Tukey testi sonucuna göre; bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin ($\bar{X}=4,45$), diğer öğrencilere göre, daha az düzeyde temel psikolojik ihtiyaç düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Özerklik alt boyutunun, bir kulüpte spor yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=9,266$; $p < ,05$). Tukey testi sonucuna göre; bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin ($\bar{X}=4,07$), diğer öğrencilere göre, daha az özerklik düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Yeterlilik alt boyutunun, bir kulüpte spor yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=14,326$; $p < ,05$). Tukey testi sonucuna göre; bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin ($\bar{X}=4,34$), diğer öğrencilere göre, daha az yeterlilik düzeyine algısına sahip oldukları görülmektedir.

İlişki alt boyutunun, bir kulüpte spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F=2,103$; $p > ,05$).

Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, bir kulüpte spor yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=8,319$; $p < ,05$). Tukey testi sonucuna göre; bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin ($\bar{X}=130,20$), diğer öğrencilere göre daha az beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

4.5.4. Araştırma ölçekleri ile okul sporlarında lisans sahipliği karşılaştırması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin okul sporlarında lisans sahipliğine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.13.'te gösterilmiştir.

Tablo 4.13. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları ile Lisans Sahipliği Karşılaştırması

Ölçek ve Alt Boyutları	Lisans Sahipliği	\bar{X}	S.S.	t	p
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	Evet	4,94	1,35	4,686	0,001*
	Hayır	4,44	1,33		
Özerklik Boyutu	Evet	4,70	1,59	4,972	0,001*
	Hayır	4,05	1,62		
Yeterlilik Boyutu	Evet	4,95	1,52	4,744	0,001*
	Hayır	4,35	1,58		
İlişki Boyutu	Evet	5,19	1,71	2,021	0,044*
	Hayır	4,93	1,60		
Beden Eğitimi Dersi Tutum	Evet	142,77	27,19	6,323	0,001*
	Hayır	129,33	26,49		

* p<,05

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin, lisans sahipliğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (t=-4,686; p<,05). Puan ortalamaları incelendiğinde; lisans sahibi olanların (\bar{X} =4,94) olmayanlara (\bar{X} =4,44) göre, daha yüksek düzeyde temel psikolojik ihtiyaç düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Özerklik alt boyutunun, lisans sahipliğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (t=4,972; p<,05). Puan ortalamaları incelendiğinde; lisans sahibi olanların (\bar{X} =4,70) olmayanlara (\bar{X} =4,05) göre, daha yüksek özerklik düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Yeterlilik alt boyutunun, lisans sahipliğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (t=-4,744 p<,05). Puan ortalamaları incelendiğinde; lisans sahibi olanların (\bar{X} =4,95) olmayanlara (\bar{X} =4,35) göre, daha yüksek yeterlilik düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

İlişki alt boyutunun, lisans sahipliğine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (t=2,021; p<,05). Puan ortalamaları incelendiğinde; lisans sahibi olanların (\bar{X} =5,19) olmayanlara (\bar{X} =4,93) göre, daha yüksek ilişki düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, lisans sahipliğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=6,323$; $p<,05$). Puan ortalamaları incelendiğinde; lisans sahibi olanların ($\bar{X}=142,77$) olmayanlara ($\bar{X}=129,33$) göre, daha yüksek düzeyde beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

4.6. Araştırma Ölçekleri ile Öğrenci Aileleri ile İlgili Özelliklerin Karşılaştırması

Öğretmenlerin algıladıkları otantik liderlik ve alt boyutlarının, öğrenci aileleri ile ilgili özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları bu başlık altında ele alınmıştır.

4.6.1. Araştırma ölçekleri ile kardeş sayısı karşılaştırması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin kardeş sayısına göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.14.'te gösterilmiştir.

Tablo 4.14. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları Kardeş Sayısı Karşılaştırması

Ölçek ve Boyutları	Alt Kardeş Sayısı	\bar{X}	S.S.	F	p
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	(1) 0-1 Kardeş	4,59	1,36	1,235	0,291
	(2) 2-3 Kardeş	4,47	1,30		
	(3) 4 Kardeş ve üzeri	4,61	1,43		
Özerklik Boyutu	(1) 0-1 Kardeş	4,14	1,68	1,871	0,154
	(2) 2-3 Kardeş	4,10	1,57		
	(3) 4 Kardeş ve üzeri	4,33	1,69		
Yeterlilik Boyutu	(1) 0-1 Kardeş	4,59	1,57	2,095	0,124
	(2) 2-3 Kardeş	4,36	1,58		
	(3) 4 Kardeş ve üzeri	4,52	1,59		
İlişki Boyutu	(1) 0-1 Kardeş	5,04	1,64	0,234	0,791
	(2) 2-3 Kardeş	4,95	1,59		
	(3) 4 Kardeş ve üzeri	4,97	1,70		
Beden Eğitimi Dersi Tutum	(1) 0-1 Kardeş	130,72	29,40	0,198	0,820
	(2) 2-3 Kardeş	131,94	26,44		
	(3) 4 Kardeş ve üzeri	131,99	26,32		

* $p<,05$

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi (F=1,235; p>,05), zerklik (F=1,871; p>,05), yeterlilik (F=2,095; p>,05) ve ilişki (F=0,234; p>,05) alt boyutlarının, kardeş sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, kardeş sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (F=,198; p>,05).

4.6.2. Araştırma lekleri ile anne eğitim düzeyi karşılaştırması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.15.'te gösterilmiştir.

Tablo 4.15. Araştırma lekleri ve Alt Boyutları Anne EĞitim Düzeyi Karşılaştırması

Ölçek ve Alt Boyutları	Anne EĞitim	\bar{X}	S.S.	F	p
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	(1) İlkretim	4,51	1,32	0,793	,453
	(2) Lise	4,61	1,43		
	(3) Lisans ve üzeri	4,70	1,44		
Özerklik Boyutu	(1) İlkretim	4,18	1,59	0,131	,877
	(2) Lise	4,12	1,77		
	(3) Lisans ve zeri	4,11	1,81		
Yeterlilik Boyutu	(1) İlkretim	4,41	1,58	1,999	,136
	(2) Lise	4,57	1,60		
	(3) Lisans ve zeri	4,84	1,59		
İlişki Boyutu	(1) İlkretim	4,93	1,62	1,635	,195
	(2) Lise	5,14	1,64		
	(3) Lisans ve zeri	5,15	1,68		
Beden EĞitimi Dersi Tutum	(1) İlkretim	132,26	26,20	0,938	,392
	(2) Lise	129,85	29,16		
	(3) Lisans ve üzeri	128,34	34,49		

* p<,05

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi (F=,793; p>,05) ile zerklik (F=,131; p>,05), yeterlilik (F=1,999; p>,05) ve ilişki (F=1,635; p>,05) alt boyutlarının, anne eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, anne eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (F=938; p>,05).

4.6.3. Araştırma ölçekleri ile baba eğitim düzeyi karşılaştırması

Algılanan temel psikolojik ihtiyaçlar ve beden eğitimi dersine yönelik tutum, öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla yapılmış olan analiz sonuçları Tablo 4.16.'da gösterilmiştir.

Tablo 4.16. Araştırma Ölçekleri ve Alt Boyutları Baba Eğitim Düzeyi Karşılaştırması

Ölçek ve Boyutları	Alt	Baba Eğitim	\bar{X}	S.S.	F	p
Temel Psikolojik İhtiyaçlar	(1) İlköğretim		4,54	1,38	,064	0,938
	(2) Lise		4,53	1,30		
	(3) Lisans ve Üzeri		4,49	1,30		
Özerklik Boyutu	(1) İlköğretim		4,23	1,67	1,218	0,296
	(2) Lise		4,10	1,58		
	(3) Lisans ve Üzeri		4,03	1,59		
Yeterlilik Boyutu	(1) İlköğretim		4,47	1,62	0,203	0,817
	(2) Lise		4,45	1,55		
	(3) Lisans ve Üzeri		4,37	1,52		
İlişki Boyutu	(1) İlköğretim		4,91	1,64	1,018	0,362
	(2) Lise		5,04	1,58		
	(3) Lisans ve Üzeri		5,07	1,68		
Beden Eğitimi Dersi Tutum	(1) İlköğretim		132,49	25,85	0,608	0,544
	(2) Lise		130,94	27,66		
	(3) Lisans ve Üzeri		130,07	31,12		

* $p < ,05$

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi ($F=,064$; $p>,05$) ile özerklik ($F=1,218$; $p>,05$), yeterlilik ($F=,203$; $p>,05$) ve ilişki ($F=1,018$; $p>,05$) alt boyutlarının, baba eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin, baba eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F=,608$; $p>,05$).

4.7. Temel Psikolojik İhtiyaçlar ile Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Arasındaki İlişki

Korelasyon analizi, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi ifade eder. Korelasyon katsayısı, -1 ile +1 arasında değer almaktadır. Korelasyon katsayısı negatif ise, iki değişken arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Bu durumda bir değişkenin değeri artarken, diğeri azalır. Korelasyon katsayısı pozitif ise, iki değişken arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Birinin değeri artarken, diğerininki de artmaktadır (İslamoğlu ve Alınacı, 2016: 353).

Öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçları ile beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında ilişki olup olmadığını tespit edebilmek amacıyla yapılmış olan korelasyon analizi sonuçları Tablo 4.17.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.17. Temel Psikolojik İhtiyaçlar ile Beden Eğitimi Dersine Tutum İlişkisi

Ölçek ve Alt Boyutları	Beden	Eğitimi
	Dersine	Yönelik
	Tutum	
	r	p
Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği	0,434	0,001*
Özerklik Boyutu	0,474	0,001*
Yeterlilik Boyutu	0,305	0,001*
İlişki Boyutu	0,305	0,001*

* p<,05

Temel psikolojik ihtiyaçlar ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasında, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($r=,434$; $p<,05$). Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi arttıkça, beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyi de artış göstermektedir. Özerklik boyutu ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasında, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($r=,474$; $p<,05$). Özerklik düzeyi arttıkça, beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyi de artış göstermektedir. Yeterlilik boyutu ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasında, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($r=,305$; $p<,05$). Yeterlilik düzeyi arttıkça, beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyi de artış göstermektedir. İlişki boyutu ile beden eğitimi dersine yönelik tutum arasında, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($r=,305$; $p<,05$). İlişki düzeyi arttıkça, beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyi de artış göstermektedir.

4.8. Temel Psikolojik İhtiyaçların Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi

Temel psikolojik ihtiyaçlarının, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde etkisi olup olmadığını tespit edebilmek amacıyla yapılmış olan basit regresyon analizi sonuçları Tablo 4.18.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.18. Temel Psikolojik İhtiyaçların Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi

Ölçek Adı	Model Özeti		Anova Analizi		Katsayılar	
	R	ΔR^2	F	Sig	B	Sig
Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği	0,434	0,188	252,176	0,001*	8,718	0,001*

(Bağımlı Değişken: Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum); * $p < ,05$

Temel psikolojik ihtiyaçlarının, beden eğitimi dersine yönelik tutumları etkisi olup olmadığını tespit edebilmek amacıyla kurulmuş olan regresyon modelinin anlamlı olduğu görülmektedir ($F=252,176$; $p < ,05$). Temel psikolojik ihtiyaçlar, beden eğitimi dersine yönelik tutumların yaklaşık %19'unu açıklamaktadır ($\Delta R=,188$). Temel psikolojik ihtiyaçların, beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir ($B=8,718$; $p < ,05$).

4.9. Temel Psikolojik İhtiyaçlar Alt Boyutlarının Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi

Temel psikolojik ihtiyaçlarının alt boyutlarının, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde etkisi olup olmadığını tespit edebilmek amacıyla yapılmış olan çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 4.19.'da gösterilmiştir.

Tablo 4.19. Temel Psikolojik İhtiyaçlar Alt Boyutlarının Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi

Ölçek Alt Boyutları	Model Özeti		Anova Analizi		Katsayılar	
	R	ΔR^2	F	Sig	B	Sig
Özerklik Boyutu					7,074	0,001*
Yeterlilik Boyutu	,479	,228	107,762	0,001*	0,229	0,699
İlişki Boyutu					1,266	0,001*

(Bağımlı Değişken: Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum); * $p < ,05$

Temel psikolojik ihtiyaçları alt boyutlarının, beden eğitimi dersine yönelik tutumları etkisi olup olmadığını tespit edebilmek amacıyla kurulmuş olan regresyon modelinin anlamlı olduğu görülmektedir ($F=107,762$; $p < ,05$). Temel psikolojik ihtiyaçlar alt boyutları, beden eğitimi dersine yönelik tutumların yaklaşık %23'ünü açıklamaktadır ($\Delta R=,228$).

Özerklik boyutunun, beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir ($B=7,074$; $p < ,05$).

Yeterlilik boyutunun, beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir ($B=0,229$; $p>,05$).

İlişki boyutunun, beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir ($B=1,266$; $p<,05$).

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

5.1. Tartışma

Bu araştırma, farklı lise türlerinde öğrenim gören lise öğrencilerinin beden eğitiminde temel psikolojik ihtiyaçlarının ve beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi için yapılmıştır. Araştırmaya ($N_{\text{erkek}}=472$, $N_{\text{kadın}}=616$) 1088 öğrenci katılım göstermiştir.

Öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum ölçeği düzeylerine yönelik puan ortalamasının 131,69 olduğu tespit edilmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 175'tir. Yani öğrencilerin beden eğitimi dersine tutumları olumlu yönde sonuçlanmıştır. Yapılan birçok çalışmada da beden eğitimi dersine ilişkin tutum düzeyleri aynı doğrultuda olumlu yönde sonuçlanmıştır. (Güllü, 2007; Çetin, 2007; Koç, 2009; Oktaş, 2009; Yağcı, 2012; Pidicioğlu, 2015; Sarıdede, 2018; Taşdemir, 2019; Dalgın, 2019; Atik, 2020; Çitil, 2021; Yıldız, 2022). Tırnakçı (2019) ise beden eğitimi tutum düzeyinde kısmen olumlu sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeği düzeylerine yönelik puan ortalamasının 4,54 olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin özerklik alt boyutu düzeylerine yönelik puan ortalamasının 4,17 olduğu, yeterlilik alt boyut düzeylerine yönelik puan ortalaması 4,46 olduğu, ilişki alt boyutu düzeylerine yönelik puan ortalaması 4,98 olduğu tespit edilmiştir. Ölçekten ve alt boyutlarından alınabilecek en yüksek puan 7'dir. Bu çalışmada öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaç düzeyleri ve alt boyutları orta düzeyin üstünde olduğu tespit edilmiştir.

Aydın (2020), spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin temel psikolojik ihtiyaçları ile boş zaman sıkılma algılarının karşılaştırılması adlı çalışması incelendiğinde katılımcıların temel psikolojik ihtiyaçlar puan ortalamalarını yeterlilik alt boyutu 4,56, ilişki alt boyutunda 5,11, özerklik alt boyutunda 4,15 olarak tespit etmiştir. Bu bağlamda temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeği sonuçları çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Temel psikolojik ihtiyaçlarının, beden eğitimi dersine yönelik tutumları etkisi yaklaşık %19'unu açıklamaktadır. Temel psikolojik ihtiyaç düzeylerinin 1 birim artması, beden eğitimi dersine yönelik tutumunda yaklaşık %872'lik bir artışa sebep olmaktadır.

Temel psikolojik ihtiyaçlar ile beden eğitimi dersine yönelik tutum açısından, temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi arttıkça, beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyi de artış göstermektedir. Özerklik boyutunun, beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde Özerklik düzeylerinin 1 birim artması, beden eğitimi dersine yönelik tutumunda yaklaşık %707'lik bir artışa ilişki boyutunun, beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde ilişki düzeylerinin 1 birim artması, beden eğitimi dersine yönelik tutumunda yaklaşık %127'lik bir artışa sebep olmaktadır. Yeterlilik boyutunun, beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde ise istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere göre, daha yüksek düzeyde temel psikolojik ihtiyaç düzeyine ve beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. Cinsiyete göre; özerklik alt boyutunda erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere göre, daha yüksek düzeyde özerklik düzeyine sahip oldukları, yeterlilik alt boyutunda, erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere göre, daha yüksek düzeyde yeterlilik düzeyine sahip oldukları görülmektedir. İlişki alt boyutunda ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Beden eğitimi tutum düzeyi ile ilgili yapılan diğer çalışmalarda: (Güllü, 2007; Sarıdede, 2018; Özyalvaç, 2010; İnan 2021; Kılıcı,2019; Yağcı, 2012; Pidecioglu, 2015; Oktaş, 2019; Hazar 2019; Yıldız, 2022; Dalgın, 2019; Çitil 2021; Çetin, 2007; Tırnakçı, 2019) erkek öğrenciler, kadın öğrencilere göre daha yüksek düzeyde beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuçları ve bu çalışmayı desteklemeyen bazı çalışmalarda ise; (Akdoğan, 2017; Taşdemir 2019) kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşırken bazı çalışmalarda da (Aras, 2019; Atik 2020) beden eğitimi dersi tutum düzeylerinde cinsiyete göre farklılık tespit edilmemiştir. Dinçer, (2019) Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi yatkınlık düzeyleri ile temel psikolojik ihtiyaçları arasındaki ilişki adlı çalışmada ise kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi tutum düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir.

Dinçer (2019) ve Aydın (2020), yaptığı çalışmada temel psikolojik tutum düzeyinde öğrencilerde cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir. Fakat Aydın (2020) yapmış olduğu çalışmada temel psikolojik ihtiyaçları alt boyutları olan yeterlilik ve ilişki düzeyi kız öğrencilerde daha yüksek, özerklik düzeyi erkek öğrencilerde daha yüksek tespit etmiştir.

Beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerinin temel psikolojik ihtiyaçlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi adlı çalışma değerlendirildiğinde ilişki, özerklik ve yeterlilik alt boyutlarında cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Yasul, 2016).

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi, temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin yeterlilik alt boyutu ve ilişki alt boyutunda okul türüne göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Beden eğitimi dersi tutum düzeyinde okul türüne göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Özerklik alt boyutunun, ortaöğretim genel müdürlüğüne bağlı okullarda eğitim gören öğrencilerin özerklik düzeyi, diğer müdürlüklere bağlı okullarda eğitim gören öğrencilere göre daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Literatür incelendiğinde okul türüne göre beden eğitimi tutum düzeyi ile ilgili yapılan çalışmalarda bu çalışmayı desteklemeyen sonuçlara da rastlanmıştır. Güllü (2007), genel lisede ve mesleki ve teknik lisede öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi tutum düzeyi genel lisede yüksek; Oktaş (2019), anadolu lisesinde, imam hatip lisesinde, sağlık meslek lisesinde ve meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitime tutum düzeyi meslek lisesinde yüksek; Sarıdede (2018), meslek lisesinde ve anadolu lisesinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitime tutum düzeyi anadolu lisesinde yüksek; Aras (2019), spor lisesinde, fen

lisesinde, anadolu lisesinde, imam hatip lisesinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitime tutum düzeyi spor lisesinde yüksek; İnan (2021), İmam hatip lisesinde öğrenim gören ve meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitime tutum düzeyi imam hatip lisesinde yüksek; Yıldız (2022), fen lisesinde, anadolu lisesinde, meslek lisesinde ve imam hatip lisesinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitime tutum düzeyi anadolu lisesinde yüksek; Dalgın (2019), anadolu lisesinde, meslek lisesinde ve imam hatip lisesinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitime tutum düzeyi anadolu lisesinde yüksek olduğunu tespit etmiştir. Pidecioğlu (2015), anadolu lisesinde ve meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitime tutum düzeyi arasında; Çetin (2007), meslek lisesinde, genel lisede, fen lisesinde, anadolu lisesinde ve anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören öğrencilerin arasında beden eğitimi tutum düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir.

Aydın (2020), yapmış olduğu çalışmada okul türüne göre temel psikolojik ihtiyaçların alt boyutu olan özerklikte imam hatip ve sağlık meslek lisesinde öğrenim gören katılımcıların daha yüksek ortalamalara sahip olduklarını tespit etmiştir.

Sınıf değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi ile temel psikolojik ihtiyaçların alt boyutları olan yeterlilik düzeyinde ve ilişki düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir. 12.sınıfların diğer sınıflara göre daha az düzeyde beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Dinçer (2019), araştırmasında bu çalışma ile aynı doğrultuda temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır.

Yapılan çalışmalarda sınıfa göre beden eğitimi tutum düzeyinde farklı sonuçlara rastlanmıştır. Beden eğitimi dersi tutum düzeyi Güllü (2007), 10. sınıf yüksek; Oktaş (2019), 12. sınıf yüksek; Kılıcı (2019), 9. sınıf yüksek; Aras (2019), 11. sınıf yüksek; Özyalvaç (2010) yüksek, 9. ve 10. sınıf yüksek; Çitil (2021), 11. sınıf ve 12. sınıf yüksek; İnan (2021), 10. sınıf yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bazı çalışmalarda ise beden eğitimi tutum düzeyinde sınıf açısından (Tırnakçı, 2019; Atik, 2020; Yıldız, 2022; Dalgın, 2019; Çetin, (2007); Hazar, (2019); İnan, (2021)) anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi ve ilişki alt boyutunda yaşa göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Özerklik alt boyutunda 14 yaşındaki öğrencilerin, 17 yaşındaki öğrencilere göre özerklik düzeyinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yeterlilik alt boyutunda 15 yaşındaki öğrencilerin, 16 yaşındaki ve 17 yaşındaki öğrencilere göre daha düşük yeterlilik düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. 17 yaşındaki öğrencilerin 14 yaşındaki ve 16 yaşındaki öğrencilere göre daha düşük beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Yapılan diğer çalışmalarda beden eğitimi tutum düzeyi ilgili farklı sonuçlara rastlanmıştır. Güllü (2007); Çetin, (2007); Aras, (2019); Sarıdede, (2018) ve Pidecioğlu, (2015) yaş değişkeninde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Yapılan çalışmaları ve bu çalışmayı

desteklemeyen Çitil (2021), 18 yaş grubunda beden eğitimi dersi tutum düzeyini daha yüksek tespit etmiştir. Yasul (2016), beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencileri temel psikolojik ihtiyaçlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi adlı çalışmasında temel psikoloji ihtiyaçları alt boyutlarında yaş değişkenine göre bölümler arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi ile alt boyutları olan yeterlilik ve ilişki düzeyinde hazırlık kursuna gitme durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Özerklik alt boyutunda ve beden eğitimi tutum düzeyinde ise hazırlık kursuna gitmeyen öğrencilerin, giden öğrencilere göre daha yüksek tutum düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Güllü (2007) yaptığı çalışmada hazırlık kursuna gitmeyen öğrencilerin beden eğitimi tutum düzeyini daha yüksek tespit ederken, Özyalvaç (2010) ise yaptığı çalışmada hazırlık kursuna gitme durumlarına göre beden eğitimi tutum düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinde ve beden eğitimi dersi tutum düzeyinde, okul dışı egzersiz yapma durumuna göre tüm gruplarda anlamlı farklılığa sahip olduğu tespit edilmiştir. Temel psikolojik ihtiyaçların alt boyutları olan özerklik düzeyinde, yeterlilik düzeyinde ve ilişki düzeyinde okul dışı egzersiz yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Okul dışında hiç egzersiz yapmayan öğrencilerin, her zaman egzersiz yapanlara ve ara sıra egzersiz yapanlara göre daha düşük düzeyde ilişki düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Yapılan diğer çalışmalarda (Güllü, 2007; Sarıdede 2018; Hazar, (2019); Kılıcı, 2019; Akdoğan, 2017; Dalgın, 2019 ve Özyalvaç, 2010) beden eğitimi tutum düzeyi her zaman egzersiz yapanların ara sıra egzersiz yapanlara, nadiren egzersiz yapanlara ya da egzersiz yapmayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar ile aynı doğrultuda olmayan Çitil (2021), yapmış olduğu çalışmada beden eğitimi tutum düzeyinde boş zamanlarında egzersiz yapanlarla egzersiz yapmayanlar arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin, bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin, diğer öğrencilere göre, daha az düzeyde temel psikolojik ihtiyaç düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. Özerklik alt boyutunda bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin, diğer öğrencilere göre, daha düşük özerklik düzeyine sahip oldukları, yeterlilik alt boyutunda bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin, diğer öğrencilere göre daha düşük yeterlilik düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. İlişki alt boyutunda ise bir kulüpte spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin, diğer öğrencilere göre daha düşük beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Dinçer (2019) yapmış olduğu araştırmada ilişki boyutunda çalışmamız ile aynı doğrultuda olmayan sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmasında temel psikolojik ihtiyaçlar ve alt boyutlarında düzenli antrenman yapan öğrencilerin özerklik ve yeterlilik puan ortalamalarının yüksek

olduğunu, ilişki ihtiyacı alt boyutunda ise antrenman yapmayan öğrencilerin puan ortalamalarının yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Yasul (2016), beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi adlı çalışmasında ilişki, özerklik ve yeterlilik alt boyutlarında; ilişki ihtiyacında bölümler arasında spor yapanlar ve spor yapmayanlar arasında anlamlı bir fark tespit etmemiştir. Özerklik ve yeterlilik ihtiyacında ise spor yapanların düzeyini yüksek tespit etmiştir.

Güllü, (2007); Çitil, (2021) ve Özyalvaç, (2010) yapmış oldukları benzer çalışmalarda bu araştırma ile benzer sonuçlar elde etmiştir. Bir kulüpte spor yapma durumuna göre beden eğitimi tutumu düzeyinde bir spor kulübünde spor yapan öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum düzeyi bir kulüpte spor yapmayanlara göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin ve beden eğitimi dersi tutum düzeyinin; lisans sahibi olanların lisans sahibi olmayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Özerklik, yeterlilik ve ilişki alt boyutlarında da lisans sahibi olanların lisans sahibi olmayanlara göre, daha yüksek özerklik, yeterlilik ve ilişki düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Yapılan benzer çalışmalarda (Oktaş, 2019; Sarıdede, 2018; Çitil, 2021; İnan, 2021; Hazar, 2019; Taşdemir, 2019 ve Kılıcı, 2019) öğrencilerin okul sporlarına katılma ve lisansa sahip olma değişkenine göre okul sporlarına katılan ve lisansa sahip olan öğrencilerin beden eğitimi tutum düzeyi okul sporlarına katılmayan ve lisansa sahip olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kaya, (2020) özel liselerde yapmış olduğu araştırma sonucunda ise lisansa sahip olanlar ile olmayanlar arasında beden eğitimi dersi tutum düzeyinde bir farklılık tespit edememiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinde, psikolojik ihtiyaçların alt boyutlarında, beden eğitimi dersi tutum düzeyinde; kardeş sayısına ve anne-baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Dinçer (2019), çalışmasında temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi ile kardeş değişkeni arasında negatif yönlü bir ilişki tespit etmiştir. Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinde anne eğitim değişkeni açısından anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir. Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinde baba eğitim değişkeni açısından ise özerklik ve yeterlilik alt boyutları arasında ilişki tespit ederken, ilişki boyutunda anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir.

Yapılan çalışmalarda (Güllü, (2007); Sarıdede, (2018); Dalgın, (2019); Atik, 2020 ve Yağcı, (2019); bu çalışma ile paralel olarak öğrencilerin kardeş sayılarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalarda anne-baba eğitim değişkeninin beden eğitimi tutum düzeyine göre Yıldız, (2019); Pidicioğlu, (2015); Hazar, (2019); Sarıdede, (2018), Çetin (2007) ve Kaya, (2020) herhangi bir farklılık tespit etmemiş ve bu araştırma ile aynı sonuca ulaşılmıştır.

Bu çalışma ile aynı doğrultuda olmayan çalışmalarda baba eğitim düzeyi Güllü (2007) okur yazar değil, Çitil (2021) okur yazar, Atik (2020) okur yazar değil, Taşdemir (2019) ise üniversite mezunları daha yüksek tespit edilmiştir. Anne eğitim düzeyi Güllü (2007) okur yazar olmayan; Çitil (2021) anne okur yazar ve Yağcı (2012) ortaokul olarak tespit etmiştir. Yine bu çalışma ile aynı doğrultuda olmayan Güllü (2007) ve Atik (2020) baba eğitim düzeyi okur yazar olmayan öğrencilerin, Taşdemir (2019) baba eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin; Güllü (2007) anne eğitim düzeyi okur yazar olmayan, Çitil (2001) ve Taşdemir (2019) anne eğitim düzeyi okur yazar olan öğrencilerin beden eğitimi tutum düzeyini yüksek bulmuştur.

Yasul (2016), beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi adlı çalışmasında temel psikoloji ihtiyaçlarının alt boyutlarında anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve kardeş sayısı değişkenine göre bölümler arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonuç kısmında Çorum ili Alaca ilçesinde bulunan liselerde eğitim öğretim gören öğrencilerin beden eğitimi dersinde temel psikolojik ihtiyaçlarının ve beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesine yönelik yapılan çalışmada elde edilen bulgulara dayanarak araştırmanın sonuçları ve önerileri ile ilgili bilgiler paylaşılmaktadır.

Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek düzeyde temel psikolojik ihtiyaç düzeyine ve beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. Cinsiyete göre özerklik alt boyutunda erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek düzeyde özerklik düzeyine sahip oldukları, yeterlilik alt boyutunda erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek düzeyde yeterlilik düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. İlişki alt boyutunda ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinde, alt boyutları olan yeterlilik düzeyinde, ilişki düzeyinde ve beden eğitimi dersi tutum düzeyinde okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Özerklik alt boyutunda ise ortaöğretim genel müdürlüğüne bağlı okullarda eğitim gören öğrencilerin özerklik düzeylerinin diğer müdürlüklere bağlı okullarda eğitim gören öğrencilere göre daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinde, yeterlilik alt boyutunda, ilişki alt boyutunda sınıfa göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. 12.sınıfların, 9. sınıflara ve 10. sınıflara göre özerklik düzeyinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Beden eğitimi dersi tutum düzeyinde 12.sınıfların diğer sınıflara göre daha düşük düzeyde beden eğitimi dersi tutum düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi ve ilişki alt boyutunda yaşa göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. 14 yaşındaki öğrencilerin 17 yaşındaki öğrencilere göre özerklik düzeyinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. 15 yaşındaki öğrencilerin 16 yaşındaki ve 17 yaşındaki öğrencilere göre daha düşük yeterlilik düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. Beden eğitimi dersi tutum düzeyi, 17 yaşındaki öğrencilerde 16 yaşındaki öğrencilere göre daha düşük tespit edilmiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinde, yeterlilik alt boyutunda ve ilişki alt boyutunda hazırlık kursuna gitme durumuna göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Özerklik alt boyutunda hazırlık kursuna gitmeyen öğrencilerin giden öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Beden eğitimi dersi tutum düzeyinin hazırlık kursuna gitmeyen öğrencilerde giden öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinde ve beden eğitimi dersi tutum düzeyinde okul dışı egzersiz yapma durumuna göre tüm grupların anlamlı farklılığa sahip oldukları tespit edilmiştir. Özerklik alt boyutunda, yeterlilik alt boyutunda ve ilişki alt boyutunda da okul dışı egzersiz yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Okul dışı hiç

egzersiz yapmayan öğrencilerin her zaman ve ara sıra egzersiz yapanlara göre daha düşük düzeyde ilişki düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Özerklik alt boyutu bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha düşük tutum düzeyine, yeterlilik alt boyutu bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha düşük tutum düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. İlişki alt boyutunda ise bir kulüpte spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Beden eğitimi dersi tutum düzeyi bir kulüpte spor yapmayan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi ve beden eğitimi dersi tutum düzeyi lisans sahibi olan öğrencilerde lisans sahibi olmayan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Özerklik, yeterlilik ve ilişki alt boyutlarında da lisans sahibi olan öğrencilerin lisans sahibi olmayan öğrencilere göre daha yüksek özerklik, yeterlilik ve ilişki düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinde, psikolojik ihtiyaçların alt boyutlarında, beden eğitimi dersi tutum düzeyinde kardeş sayısına ve anne-baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Temel psikolojik ihtiyaçlarının, beden eğitimi dersine yönelik tutumlara etkisi yaklaşık %19'unu açıklamaktadır. Temel psikolojik ihtiyaç düzeylerinin 1 birim artması, beden eğitimi dersine yönelik tutumunda yaklaşık %872'lik bir artışa sebep olmaktadır.

Temel psikolojik ihtiyaçlar ile beden eğitimi dersine yönelik tutum açısından temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyi arttıkça beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyi de artış göstermektedir. Özerklik boyutunun beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde özerklik düzeylerinin 1 birim artması, beden eğitimi dersine yönelik tutumunda yaklaşık %707'lik bir artışa; ilişki boyutunun beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde ilişki düzeylerinin 1 birim artması, beden eğitimi dersine yönelik tutumunda yaklaşık %127'lik bir artışa sebep olmaktadır. Yeterlilik boyutunun beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde ise anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Öneriler

Yapılan hem bu çalışma hem de benzeri çalışmalar beden eğitimi ve spor dersinin verimliliği ve amacına ulaşması açısından oldukça önemlidir. Ancak günümüz koşulları her geçen gün değişmektedir ve bu durum eğitime de yansımaktadır. Öğrencilerin değişim karşısında derslerden talepleri farklılaşmakta bu durumun doğrultusunda da farklı ihtiyaçlar doğmaktadır. Yapılan çalışmanın literatüre sağladığı katkı neticesinde bundan sonra yapılacak olan çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Farklı demografik özelliklere sahip olan

gruaplarda ve yerlerde uygulama yapılabilir. Lise öğrencilerinin ihtiyaçları belirlenerek, derse bakış açılarının olumlu yönde değişmesi sağlanabilirse beden eğitimi dersi amacına ulaşacaktır. Aynı zamanda beden eğitimi öğretmenlerinin de bu sonuçlar çerçevesinde derslerdeki tutumlarının değişeceği düşünülmektedir.

- Yapılan çalışmada olumlu sonuçlanan beden eğitimi dersi tutum ve psikolojik ihtiyaçlar öğrenciyle sınırlı kalınmamalı. Okul idaresinin, diğer branş öğretmenlerinin ve ailenin de derse yönelik olan tutumlarının araştırılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu kişilerin tutumlarını olumlu yönde artırmak için onlara sporun yararları, sporun bedensel, ruhsal, zihinsel gelişime katkısı gibi konularda beden eğitimi öğretmenleri tarafından bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır. Öğrenciler okul içi veya okul dışı turnuvaya katıldığında idarenin, diğer branş öğretmenlerinin ve velilerin katılımı sağlanarak sürece dahil edilmelidirler.
- Beden eğitimi ve spor dersi; çocukların ve gençlerin yetişkinlik döneminde fiziksel aktivite yapma, egzersiz yapma, spor yapma alışkanlıklarını kazandıkları en önemli unsurdur. Bazı çocuklar için okul ortamı sporla tanışma, egzersiz aktivitesine katılma, eğlenme ve eğlence unsurlarını deneyimlemeleri için tek fırsattır. Bunun için beden eğitimi ve spor dersi müfredatı; öğrencilerin bireysel farklılıkları, tutumları, psikolojik ihtiyaç düzeyleri, gelişim dönemleri, yapılan araştırma sonuçları göz önünde bulundurularak öğrencilerin sağlıklı ve mutlu yaşam için gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.
- Beden eğitimi dersleri öğrencilerin sadece becerileri öğrenmesine, yarışmalarını, rekabet oyunlarına katılmasını değil öğrencilerin fiziksel aktiviteleri gerçekleştirebilecek özgüvene ve becerilere sahip olmalarını da sağlamalıdır.
- Öğrenciler beden eğitimi ve spor dersinde katıldıkları sportif etkinlikler kişisel olarak anlamlı olmalı ve öğrenciler kendilerini öğrenme sürecinde aktif katılımcılar olarak hissetmelidir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri öğrencilerin kendini sürecin içinde hissedecekleri ve aktif olacakları öğretim teknikleri ve yöntemleri seçmelidir. Bu aktif ve anlamlı katılım sayesinde amaçlanan spor sevgisi ve spor bilinci oluşturma kolaylaşmaktadır. Beden eğitimi ve öğretmenleri; öğrencilerin hem bedensel hem de zihinsel gelişimleri göz önünde bulundurularak rahat hareket edebileceği olumlu bir öğrenme ortamı yaratmalıdır.

KAYNAKÇA

Aacquah, A., Nsiah, T. K., Antie, E. N. A., ve Otoo, B. (2021). Literature Review on Theories of Motivation. *EPRA International Journal of Economic and Business Review*, 9(5), 25-29.

Ağılönü, Ö. (2014). *Farklı spor branşlarıyla uğraşan sporcuların hayal etme ve problem çözme becerilerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Muğla: Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Akandere, M., Özyalvaç, N. T. ve Duman, S. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi Konya Anadolu Lisesi örneği. *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 1-10.

Akdoğan, B. (2017). *Lise öğrencilerinin ve ebeveynlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Altunışık, R., Coşkun R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Aras, G. (2019). *Farklı lise türlerinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Arif, M., Baiju, A. ve Joseph, S. (2011). Attitude of college students towards physical education and sports. *International Journal of Physical Education*, 4(1), 45-52.

Arnolds, C. A. ve Boshoff, C. (2002). Compensation, esteem valence and job performance: an empirical assessment of Alderfer's ERG theory. *International Journal of Human Resource Management*, 13(4), 697-719.

Atik, G. (2020). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Kırıkkale İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Aydemir, İ.E. (2014). *Spor genel müdürlüğünün yürüttüğü okul sporları faaliyetlerinin değerlendirilmesi: Bolu Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, H. (2020). *Spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin temel psikolojik ihtiyaçları ile boş zaman sıkılma algılarının karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Kars: Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Bailey, R. (2006). Physical education and sport in schools: A review of benefits and outcomes. *Journal of School Health*, 76(8), 397-401.

Baumeister, R. F. ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 1(17), 497-529.

Baykoçak, C. (2002). *Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunları ve tükenmişlik düzeyleri (Bursa ili uygulaması)*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Biddle, S. ve Mutrie, N. (2007). *Psychology of physical activity: Determinants, well-being and interventions*. Erişim Tarihi: 5 Aralık 2022
<https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203019320/psychology-physical-activity-nanette-mutrie-stuart-biddle>

Bohner, G. and Wanke, M. (2002). *Attitudes and Attitude Change*. East Sussex: Psychology Press. Erişim Tarihi: 7 Aralık 2022
<https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781315784786/attitudes-attitude-change-gerd-bohner-michaela-wanke>

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Capel, S. ve Blair, R. (2012). *Debates in physical education*. Routledge, London. Erişim Tarihi: 10 Aralık 2022 <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203100189/debates-physical-education-susan-capel>

Chen, B., Vansteenkiste, M., Beyers, W., Boone, L., Deci, E. L., der Kaap-Deeder, V., ve Verstuyf, J. (2015). Basic psychological need satisfaction, need frustration, and need strength across four cultures. *Motivation and emotion*, 39(2), 216-236.

Coalter, F. (2007). A Wider Social Role for Sport. Who's Keeping the Score? Erişim Tarihi: 5 Aralık 2022 <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203014615/wider-social-role-sport-fred-coalter>

Çalgın, E.R. (2003). *Niğde ilinde görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin mevcut durumlarının değerlendirilmesi ve meslek sorunlarının tespiti*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Çetin, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Kırşehir il örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çitil, Ö. (2021). *Lise düzeyindeki öğrencilerin beden eğitimi dersi tutumlarının ve beden eğitimi dersi sportmenlik davranışının incelenmesi (Elazığ İl Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Muş: Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dalgın, İ. (2019). *Özel ve devlet liseleri öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Deci, E. L., ve Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.

Dinçer, H. T. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi yatkınlık düzeyleri ile temel psikolojik ihtiyaçları arasındaki ilişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Doğduay, G. (2013). *Engelli bireye sahip ebeveynlerde sporun yaşam kalitesine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Donaldson, G. (2015) *Teaching Scotland's Future, Report of a Review of Teacher Education in Scotland*. Edinburgh: Scottish Government.

Durmuş, G. (2015). *Gençlerin tenis spor dalını seçmelerinde motivasyonu etkileyen unsurlar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eagly, A. H. ve Chaiken, S. (1995). Attitude strength, attitude structure, and resistance to change. *Attitude strength: Antecedents and consequences*, 4(16), 413-432.

Ennis, C. 1996. Students' experiences in sport-based physical education (more than) apologies are necessary. *Quest*, 48(4), 453-456.

Erciş, S. (2012). *Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin spor müsabakalarındaki verimliliklerinin veri zarflama analizi (VZA) ile göreceli olarak değerlendirilmesi ve karşılaştırılması*. (Doktora Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Erkan, N. (1996). *Yaşam Boyu Spor*. İstanbul: Boyut Yayıncılık.

Fowler, S. (2014). Why motivating people doesn't work and what does: the new science of leading, energizing. *Berrett-Koehler Publishers*, 36(12).

Gallahue, D. ve Cleland-Donnelly, F. (2003). *Developmental Physical Education for All Children*, 4th edition, Leeds: Human Kinetics.

Gardner, H. Ve Davis, K. (2013). *The app generation: How today's youth navigate identity, intimacy, and imagination in a digital world*. USA: Yale University Press.

Gezinci, C. (2014). *Engelli takım sporlarında sponsorluğun başarı üzerine etkisi: bjk tekerlekli sandalye basketbol takımı üzerine bir çalışma* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Goble, F. (1970). *The third force: The psychology of Abraham Maslow*. Richmond, CA: Maurice Bassett Publishing.

Gökmen, H. (1998). Gençlerin gelişmelerinde beden eğitiminin rolü (fiziksel psikolojik ve sosyal gelişmede), ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi ve sorunları. Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi, Ankara.

Graham, G., Holt-Hale, S. ve Parker, M. (1998). *Children moving: sn approach to teaching physical education*. Mountain View CA.

Green, K. (2008). *Understanding Physical Education*, London: Sage.

Grössing, S. (1991). *Beden-spor-hareket. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu (19-21 Aralık, İzmir) Bildiri Kitabı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, 47-54.

Gül, G. K., (2011). *Çocuklar ve Spor*. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.

Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması*. (Doktora tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güllü, M., ve Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 138-151.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem Teknikleri 3. Baskı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hagger, M., Chatzisarantis, N. and Biddle, S., (2002.) A meta-analytic review of the theories of reasoned action and planned behavior in physical activity: predictive validity and the contribution of additional variables. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 32(3), 24.

Hair J.F., Black W.C., Babin B.J., Anderson R.E. ve Tatham R.L. (2013). *Multivariate Data Analysis*, Pearson Education Limited.

Hazar, G. (2019). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını etkileyen faktörlerin araştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Hogg M. ve Vaughan G. (2005). *Social Psychology*. Prentice Hall, London.

İnal, A. N. (2003). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Nobel Yayın Dağıtım.

İnan, B. C. (2021). *Beden eğitimi ve spor ders saatlerinin akademik başarıya etkisi: beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumların aracılık rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

İnceoğlu, M. (2010). *Tutum- Algı-İletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi İyi İşler Yayıncılık ve Matbaacılık.

İslamoğlu A., Alnıaçık, H. ve Alnıaçık, Ü. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Beta Basım.

Kaya, P. (2020). *Özel lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Kılcı, H. (2019). *Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sağlıklı yaşam biçimi davranışları üzerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Çorum: Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Kılıçgil, E. (1985). *Sosyal çevre-spor ilişkileri*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.

Kirk, D. (1992). *Defining Physical Education: The Social Construction of a School Subject in Post-War Britain*, London: The Falmer Press.

Kirk, D. (2010) *physical education futures, abingdon*, Oxon: Routledge.

Koç, Y. (2009). *İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin fiziksel uygunlukları ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Lawson, H. A. (2018). *Redesigning physical education: An equity agenda in which every child matters*. USA: Routledge.

Lee, J. L. (2013). Study on the influence of learning motivation of badminton courses of Chung Hwa University of Medical Technology on retraining willingness. *Journal of Chinese Medical Sciences*, 39, 123-142.

Lyle, J. (2002). *Sports Coaching Concepts: A Framework for Coaches' Behaviour*. London: Loutledge.

MacBlain, S.F., Dunn, J. ve Luke, I. (2017) *Contemporary Childhood*, London: Sage. MacDonald, D. (2011). 'Like a fish in water: PE policy and practice in the era of neoliberal globalization', *Quest*, 63, 36-45.

Maslow, A. H. (1954). The instinctoid nature of basic needs. *Journal of personality*.

McClelland, D. C. (1965). Toward A Theory of Motive Acquisition. *American Psychologist*, 20(5), 321-333.

McKenzie, T. L. (2003). *Health-related physical education: Physical, activity fitness, and wellness* In: Silverman S and Ennis CD (eds.) *Student learning in physical education: Applying research to enhance instruction*.

McKenzie, T. L., Stone, E. J., Feldman, H. A., Epping, J. N., Yang, M., Strikmiller, P. K., ve Parcel, G. S. (2001). Effects of the CATCH physical education intervention: teacher type and lesson location. *American journal of preventive medicine*, 21(2), 101-109.

MEB, Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi (9,10,11 ve 12 Sınıflar) Öğretim Programı Erişim Tarihi: 03 Aralık 2022 [http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120203530835-Beden%20Egitimi%20ve%20Spor%20Dersi%20Ogretim%20Program%C4%B1%20\(ORTOGRT\)%20.01.2018.pdf](http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120203530835-Beden%20Egitimi%20ve%20Spor%20Dersi%20Ogretim%20Program%C4%B1%20(ORTOGRT)%20.01.2018.pdf)

MEB, Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü, Öğretmen Mesleği Genel Yeterlikleri, 2017. Ankara. Erişim Tarihi: 01 Aralık 2022 https://oygm.meb.gov.tr/dosyalar/StPrg/Ogretmenlik_Meslegi_Genel_Yeterlikleri.pdf

Mika, S. (1998). *Psychologia społeczna dla nauczycieli (Social psychology for teachers)*. WA Żak, Warszawa.

Mili Eğitim Bakanlığı. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 20 Aralık 2022 <https://dogm.meb.gov.tr>

Mili Eğitim Bakanlığı. Mesleki ve Teknik Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 20 Aralık 2022 <https://mtegm.meb.gov.tr>

Mili Eğitim Bakanlığı. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 20 Aralık 2022 <https://ogm.meb.gov.tr>

Mili Eğitim Bakanlığı. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 23 Aralık 2022 <https://tegm.meb.gov.tr>

Mohammed, H. ve Mohammad, M. (2012). Students opinions and attitudes towards physical education classes in Kuwait public schools. *College Student Journal*, 46(3), 550-566.

Oda, B. (2014). *11-13 Yaş grubundaki spor yapan ve yapmayan öğrencilerin iyimserlik ile saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi)*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Oktaş, A. (2019). *Lise öğrencilerinde beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile akademik öz yeterlik ilişkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Ortaöğretim Mevzuatı. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı. Erişim Tarihi: 15 Kasım 2022 http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_04/16103627_mevzuatktabia5.pdf

Osemeke, M. ve Adegboyega, S. (2017). Critical review and comparism between Maslow, Herzberg and McClelland's theory of needs. *Funai journal of accounting, business and finance*, 1(1), 161-173.

Özlü Ö. (2001). *Ortaöğretim öğrencilerinin matematiğe karşı tutumları*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Özmen, Ö. (1999). *Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.

Özyalvaç, N. T. (2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Pala, A. (2012). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının ve mesleki doyumlarının tespiti ve incelenmesi (İstanbul-Pendik Örneği)*, (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Papaioannou, A. ve Theodorakis, Y. (1996). A test of three models for the prediction of intention for participation in physical education lessons. *International Journal of Sport Psychology*, 27(4), 383-399.

Petty, R.E. ve Cacioppo, J.T. (1986). The elaboration likelihood model of persuasion. *Advances in experimental social psychology*. 19, 123-205.

Pidecioğlu, T. (2015). *Lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Roth, G., Assor, A, Niemiec, C.P, Ryan, R.M. ve Deci, E.L (2009). The emotional and academic consequences of parental conditional regard: Comparing conditional positive regard, con ditional negative regard, and autonomy support as parenting practices. *Developmental Psychology*, 45 (4), 1119-1142.

Ryan, R. M. (1995). *Psychological needs and the facilitation of integrative processes*. *Journal of Personality*, 63(3), 397-427.

Ryan, R.M. ve Deci, E.L.(2017). The theory of self-determination. Basic psychological needs in motivation, development and wellnes, *American Psychologist*, 55(1), 68-78.

Sarıalp, R. (1990). *Spor kültür Felsefe İlişkisi*. Spor Bilimleri 1. Ulusal Sempozyumu. 15-16 Mart 1990 Ankara.

Sarıdede, Ş. K., (2018). *Ortaöğretim Öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Sevim, Y. (1995). *Antrenman bilgisi*. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.

SHAPE America-Society of Health and Physical Educators. (2014). *National standards and grade level outcomes for K-12 physical education*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Siedentop, D., Hastie, P. ve Van der Mars, H. (2004). *Complete guide to sport education*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Silverman, S. (2005). Thinking long term: Physical education's role in movement and mobility. *Quest*, 57(1), 138-147.

Sinha, D. K. (2015). McClelland's Need for Achievement Theory.

- Sollerhed, A. C., Ejlertsson, G. ve Apitzsch, E. (2005). Predictors of strong sense of coherence and positive attitudes to physical education in adolescents. *Scandinavian Journal of Public Health*, 33(5), 334-342.
- Steere, B. F. (1988). Becoming an effective classroom manager: A resource for teachers. *The American Biology Teacher*, 53(5): 316.
- Stolz, S. (2014). *The Philosophy of Physical Education. A New Perspective Abingdon*, Oxon: Routledge.
- Subramaniam, P. R. and Silverman, S. (2007). Middle school students' attitudes toward physical education. *Teaching and teacher education*, 23(5), 602-611.
- Sunay, H. (2003). Türk spor politikasına analitik bir bakış. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 39-42.
- Sunay, H. ve Saracaloğlu, S. A. (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelen unsurlar. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-48.
- Şahin, M. (2009). *Spor Ahlakı ve Sorunları*. İstanbul: Evrensel Basım Yayım.
- Tamer, K. (1988). *Beden Eğitimi Öğretmenin Yetiştirilmesi Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları*. Ankara: TED Yayınları TED Öğretim Dizisi.
- Tamer, K. ve Pular, A. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Ada Matbaacılık.
- Taşdemir, N. (2019). *Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Ağrı İli Hamur İlçesi Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı: İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tırnakçı, A. O. (2019). *Ortaöğretim (lise) öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının incelenmesi (Sivas İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Tomik, R., Olex-Zarychta, D. and Mynarski, W. (2012). Social values of sport participation and their significance for youth attitudes towards physical education and sport. *Studies in Physical Culture and Tourism*, 19(2), 99-104.
- Turkay H., Mumcu H.E., Çeviker A., Güngöz, E. ve Özlü, K. (2019). "Beden eğitiminde temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması" *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39 (2), 1135-1155.
- Ünlü, H. ve Aydos, L. (2007). Öğretmen görüşlerine göre; beden eğitimi derslerinde öğretmenlerin ve öğrencilerin tercih ettikleri öğretim yöntemleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 71-81.
- Vlachopoulos, S. P., Ascı, F. H., Cid, L., Ersoz, G., González-Cutre, D., Moreno-Murcia, J. A., ve Moutão, J. (2013). Cross-cultural invariance of the basic psychological needs in exercise scale and need satisfaction latent mean differences among Greek, Spanish, Portuguese and Turkish samples. *Psychology of Sport and Exercise*, 14(5), 622-631.
- Yağcı, İ. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Afyon: Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yasul, Y. (2016). *Beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yavrucu, Y. ve Pekel, H. (2022). Özel ve devlet okullarında öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi algı ve tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 108-126.
- Yavuzer, H. (1999). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yetim, A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Dergisi*, 5(1), 63-72.

Yıldız, H. O. (2022). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumu ile okula aidiyet duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Yılmaz, A. (2009). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumları ile kararsızlık düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

EK-1. Kişisel Bilgi Formu

Değerli Katılımcı,

Tüm ifadelere yönelik işaretleme yapmanız önemlidir. Hiçbir ifadeyi boş bırakmamaya öze gösteriniz. Bu ifadelere vereceğiniz yanıtların doğru veya yanlış bir şekilde değerlendirilmesi söz konusu değildir. Yapacağınız işaretleme sizin için doğru kabul edilecektir. Bu açıdan bir ifadedeki durumla ilgi kendinizi nasıl değerlendiriyorsanız öyle işaretleme yapmanız önemlidir. Buraya yapacağınızı işaretlemeler gizli tutulacaktır. Katılarınız için teşekkür ederim.

İzel ŞİRİN

Dr. Öğr. Üyesi Çisem ÜNLÜ

KİŞİSEL BİLGİLER

- 1.) Cinsiyetiniz?
 Kadın Erkek
- 2.) Okulunuz?.....
- 3.) Sınıfınız?
 9.Sınıf 10. Sınıf 11.Sınıf 12. Sınıf
- 4.) Yaşınız?
 14 15 16 17 18
- 5.) Kaç kardeşiniz var?
 0-1 2- 3 4-5 6 ve üstü
- 6.) Hazırlık kurslarına (Dershane, Etüt Merkezi, Özel Ders, vb) gidiyor musunuz?
 Evet Bazen Hayır
- 7.) Okul dışı boş zamanlarınızda egzersiz veya sporu ne sıklıkla yapıyorsunuz?
 Her zaman Ara sıra Nadiren Hiç
- 8.) Bir kulüpte düzenli olarak spor yapıyor musunuz?
 Evet Bazen Hayır
- 9.) Okul sporlarında lisansa sahip misiniz?
 Evet Hayır
- 10.) Anne eğitim durumu
 İlköğretim Lise Üniversite Lisansüstü
- 11.) Baba eğitim durumu
 İlköğretim Lise Üniversite Lisansüstü

EK-2. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

BEDEN EGİTİMİ DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
"Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" beden eğitimine ilişkin ne hissettiğinizi yansıtabilecek şekilde tasarlanmıştır. Lütfen soruları dikkatli okuduktan sonra size en uygun gelen seçeneğin üzerini (X) işaretleyiniz. Göstereceğiniz ilgi ve yardımlar için şimdiden teşekkür eder, derslerinizde başarılar dilerim...					
1. Beden eğitimi derslerini sabırsızlıkla beklerim.					
2. Beden eğitimi derslerinde kendimi zinde hissedirim					
3. Beden eğitimi dersini gereksiz bir ders olarak görüyorum.					
4. Beden eğitimi ders aktivitelerinde iyi duruş alışkanlığı kazanıyorum.					
5. Beden eğitimi derslerinde karşılaştığımız spor dallarının (voleybol, futbol vs.) saha ölçüleri, araç ve gereçleri ile ilgili bilgiler ilgimi çekiyor.					
6. Beden eğitimi dersinde karşılaştığımız spor dalları ile ilgili temel becerileri (parmak pas, vs) öğrenmekten zevk alıyorum.					
7. Beden eğitimi dersleri sayesinde sporun sağlığa ne kadar yararlı olduğunu anlıyorum.					
8. Beden eğitimi derslerinde öğrendiğim becerileri okul dışı aktivitelerde de uyguluyorum.					
9. Beden eğitimi derslerinde temel sağlık kuralları ile ilgili bilgilerim artıyor.					
10. Beden eğitimi ders etkinlikleri az iletişim kurduğum sınıf arkadaşlarımla iletişimimizi artırıyor.					
11. Beden eğitimi ders etkinlikleri yakın olduğum arkadaşlarımla samimiyetimizi daha da güçlendiriyor					
12. Beden eğitimi ders aktiviteleri kendime güven duymama sağlıyor.					
13. Beden eğitimi ders aktivitelerinde arkadaşlarımla dostça oynuyorum.					
14. Beden eğitimi derslerinin, günlük hayatın düzenine ve kurallarına uymayı kolaylaştırdığını düşünüyorum					
15. Beden eğitimi dersine katılmaktan zevk duyuyorum					
16. Beden eğitimi dersleri sınıf içi etkileşimimizi artırıyor					
17. Beden eğitimi dersinde bir şey öğrenmediğimi düşünüyorum					
18. Haftalık beden eğitimi ders saat sayısı daha fazla olmalıdır					
19. Beden eğitimi derslerinde genellikle eşofmanlarımızı giyip hiçbir şey yapmadan tekrar çıkartıyoruz					
20. Beden eğitimi dersinde öğrendiğimiz bilgi, beceriler ve aktivitelerin ileriki hayatımızda hiç isimize yaramayacağını düşünüyorum					
21. Beden eğitimi ders aktiviteleri fiziksel gelişime katkı sağladığını düşünüyorum					
22. Beden eğitimi derslerinde rahatlayıp gevşiyorum					
23. Beden eğitimi dersleri sayesinde spor dallarını daha iyi tanıdığımı düşünüyorum					
24. Beden eğitimi dersi yaramaz ve tembel öğrencilerin dersidir					
25. Beden eğitimi dersi okul programlarından çıkartılmalıdır.					
26. Beden eğitimi ders aktivitelerine katılmak istemiyorum.					
27. Beden eğitimi dersleri sayesinde yeteneklerimin farkına varıyorum					
28. Beden eğitimi ders aktiviteleri sayesinde sağlığımı daha iyi koruyorum					
29. SBS sınav kaygısı varken beden eğitimi dersine katılmak beni rahatsız ediyor.					
30. Beden eğitimi derslerinde çoğunlukla gereksiz bilgi ve beceriler öğreniyoruz					
31. Beden eğitimi dersleri insanı okul dışında da egzersiz ve spor yapmaya teşvik ediyor					
32. Beden eğitimi derslerinde sinir, kas ve eklem koordinasyonumuzu geliştirici oluyor					
33. Beden eğitimi ders aktiviteleri sayesinde zararlı alışkanlıklardan uzak duruyorum					
34. Beden eğitimi ders etkinliklerine sadece yüksek not almak için katılıyorum					
35. Beden eğitimi ders aktiviteleri öğrencileri okul kurallarını çiğnemeye teşvik ediyor					

EK-3. Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği

BEDEN EĞİTİMİNDE TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLAR ÖLÇEĞİ								
"Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçları Ölçeği" neler hissettiğinizi yansıtacak şekilde tasarlanmıştır. Lütfen her bir ifadeye ne kadar katıldığınızı belirtmek için 1'den (kesinlikle katılmıyorum) 7'ye (kesinlikle katılıyorum) kadar olan sayılardan birine Çarpı İşareti (X) koyunuz. Göstereceğiniz ilgi ve yardımlar için şimdiden teşekkür eder, derslerinizde başarılar dilerim...								
	Katılmıyorum				Katılıyorum			
1) Çoğu çocuğun zor bulduğu görevleri yaparken bile geliştiğimi hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
2) Sınıf arkadaşlarımla ilişkilerim arkadaşça.	1	2	3	4	5	6	7	
3) İlgimi çeken fiziksel etkinlikler yapıyoruz.	1	2	3	4	5	6	7	
4) Çoğu çocuğun zor bulduğu görevleri doğru yaptığımı hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
5) Sınıf arkadaşlarımla yakın bir bağım olduğumu hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
6) Fiziksel eğitim istediğim gibi öğretiliyor.	1	2	3	4	5	6	7	
7) Çoğu çocuğun zor bulduğu görevlerde çok iyi olduğumu hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
8) Kendimi yakın arkadaşlardan oluşan bir grubun değerli bir üyesi gibi hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
9) Derslerin öğretilme yöntemi kim olduğumun gerçek bir göstergesi.	1	2	3	4	5	6	7	
10) Çoğu çocuğun zor bulduğu derslerde bile başarılıyım.	1	2	3	4	5	6	7	
11) Kendimi yakın arkadaşlardan oluşan büyük bir gruba ait hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
12) Yaptığımız etkinlikleri kendim seçtiğimi hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7	

EK-4. Anket Kullanım İzni

Ölçek İzni Hakkında > Gelen kutusu ☆

 abdulkerim ceviker 29 Eyl
alıcı: ben v

Merhaba İzel ŞİRİN, ortak yazar olarak yer aldığım ,
"Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği"
ni akademik etik ilkelere uyman ve kullandığın
ölçeği çalışmanızın kaynakçasında göstermeniz
koşuluyla kullanabilirsiniz. Başarılar Dilerim
Dr. Abdulkerim ÇEVİKER
HİTİT ÜNİVERSİTESİ, SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

Gönderen: izel çetin <izellcetin@gmail.com>
Gönderildi: 29 Eylül 2022 Perşembe 14:10:47
Kime: abdulkerim ceviker
Konu: 190330025-İzel ŞİRİN

Hitit Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim
Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 190330025
numaralı öğrencisiyim. Dr. Öğr. Üyesi Çisem ÜNLÜ
danışmanlığında "Lise Öğrencilerinin Beden
Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlarının ve Ders
Dışı Sportif Faaliyetlere Yönelik Tutumlarının
İncelenmesi" konulu tezde çalışacağım. Ortak yazar
olduğunuz "Beden Eğitiminde Temel Psikolojik
İhtiyaçları Ölçeği" nin kullanılması hususunda gerekli
izinlerin verilmesini talep ediyorum.

EK-4. (Devamı)

Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

Gelen kutusu

ben 30 Eyl
alıcı: mehmet.gullu

Sayın Hocam, Merhaba
Hitit Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 190330025 numaralı öğrencisiyim. Dr. Öğr. Üyesi Çisem ÜNLÜ danışmanlığında "Lise Öğrencilerinin Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlarının ve Beden Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" konulu tezde çalışacağım. Yazarı olduğunuz "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" nin kullanılması hususunda gerekli izinlerin verilmesini talep ediyorum. (İzel ŞİRİN)

MEHMET GÜLLÜ 1 Eki
alıcı: ben

Merhaba İzel,
Araştırmanızda geliştirdiğimiz Beden Eğitimi Tutum Ölçeğini kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar diliyorum.
Doç.Dr. Mehmet Güllü

30 Eyl 2022 Cum, saat 13:15 tarihinde izel çetin <izellcetin@gmail.com> şunu yazdı:

EK-5. Etik Kurul Onayı

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

Sayı : 2022-258

09/11/2022

Konu: Başvuru Değerlendirme Sonucu

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Çisem ÜNLÜ

Etik Kurulumuza yapmış olduğunuz başvurunuzla ilgili kurul kararımız ve ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Mehmet KUTLU
Başkan

Başvuru Numarası	2022-201
Sorumlu Araştırmacı	Dr. Öğr. Üyesi Çisem ÜNLÜ
Araştırma Başlığı	Lise Öğrencilerinin Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlarının ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi
Toplantı Tarihi	04.11.2022
Karar Numarası	2022-23

- Araştırma başvurunuz etik açıdan uygun bulunmuştur.
- Araştırmaya Kurum İzni/İzinleri alındıktan sonra başlanması uygun bulunmuştur.
- Başvurunun, ekte belirtilen düzeltmelerin yapılması halinde tekrar değerlendirilmesine karar verilmiştir.*
- Araştırma projesi etik açıdan uygun olmadığından başvurunun reddine karar verilmiştir.

EK-6. MEB Araştırma İzni

T.C.
ÇORUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-43436584-605.01-63796144
Konu :Araştırma İzni
(İzel ŞİRİN)

18.11.2022

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığının (Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı yazısı. (Genelge 2020/2)
b) Valilik Makamının 29.09.2022 tarihli ve E-43436584-605.99-59291787 sayılı olur'u
c) Hitit Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı'nın 15.11.2022 tarihli ve E-45161535-302.08.01-2200085047 sayılı yazısı

Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı 190330025 numaralı öğrencisi İzel ŞİRİN "Lise Öğrencilerinin Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlarının ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" konulu anket çalışmasını Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Çorum İli Alaca İlçesinde bulunan Liselerde uygulamak istediği ilgi (c) yazıda bildirilmiştir.

Söz konusu çalışma ilgi (b) Valilik Makamının olurlarında görevli komisyon üyelerince değerlendirilmiş olup, çalışmanın yapılması uygun görülmüştür.

Yapılacak olan çalışmanın; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak yürürlükte olan tüm yasal düzenlemelerde belirtilen hüküm, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, gönüllülük esası ve ekte gönderilen komisyon tutanağı içeriğinde belirtilen hususlar dahilinde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Hüseyin KIR
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR

Abdullah KODEK
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:

- 1-İlgi (a) Genelge (3 Sayfa)
2-İlgi (c) Yazı ve Diğer Dokümanlar (28 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres :

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No :

Bilgi için:

E-Posta:

Unvan : Öğretmen

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: Faks:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden **f327-2e6f-3e3e-8f01-2958** kodu ile teyit edilebilir.

EK-7. Özgeçmiş

Adı ve Soyadı : İzel ŞİRİN

E-Posta Adresi : izellcetin@gmail.com

Orcid ID : <https://orcid.org/0000-0003-2270-1505>

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
İngilizce Hazırlık	Yabancı Diller Yüksekokulu	Ankara Üniversitesi	2011
Lisans	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Ankara Üniversitesi	2012-2016
Lisans	Çocuk Gelişimi	Atatürk Üniversitesi	2019-Devam
Yüksek Lisans	Beden Eğitimi ve Spor	Hitit Üniversitesi	2019-2023

İş Deneyimi:

Unvan	Görev Yeri	Yıl
Kısmı Zamanlı Sekreter	Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi	2012-2015
Grup Eğitmeni	Ankara Üniversitesi Olimpik Yüzme Havuzu	2013-2016
Yüzme Antrenörü	Ankara Üniversitesi Olimpik Yüzme Havuzu	2013-2016
Tam Zamanlı Kayıt Ofisi Personeli	Ankara Üniversitesi Olimpik Yüzme Havuzu	2015-2016
Öğretmen	MEB Ağrı Patnos Cumhuriyet Ortaokulu	2017-2020
Öğretmen	MEB Çorum Alaca Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	2020-DEVAM

EK-7. (Devamı)

Belge ve Sertifika:

- Ankara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu İngilizce Sertifikası
- Türkiye Su Altı Federasyonu Bronz Cankurtaranlık Belgesi
- Türkiye Yüzme Federasyonu 1. Kademe Yüzme Antrenörlük Belgesi
- Türkiye Cimnastik Federasyonu 1. Kademe Pilates Antrenörlük Belgesi
- Türkiye Bocce Bowling Dart Federasyonu 1. Kademe Bocce Antrenörlük Belgesi
- Türkiye Voleybol Federasyonu 1. Kademe Voleybol Antrenörlük Belgesi

Ödül ve Başarı:

- Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Bölüm Birinciliği (2016)
- Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Fakülte Birinciliği (2016)
- Ankara Üniversitesi Rektörlük Onur Belgesi (2016)
- Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yüksek Onur Belgesi (2016)
- Arman Talay Spor Ödülleri, Yılın Spor Eğitici Ödülü (2018)
- Ağrı Patnos Kaymakamlığı Öğretmenlik Mesleği Başarı Belgesi (2018)
- 20. Arman Talay Ödülleri Yılın Spor Eğitici Ödülü (2018)
- Çorum Alaca Kaymakamlığı Üstün Başarı Belgesi (2023)

